

PRAKTICKÁ PRÍRUČKA PRE ADVOKÁCIU

Má to zmysel! Občianska angažovanosť v oblasti ľudských práv žien a rodovej rovnosti.

Autorky: Adriana Mesochoritsová a Paula Jójárt

Grafické spracovanie: Martina Zboroňová

Možnosť voľby, 2020

Realizované v rámci projektu: Spoločne pre zmenu: Inovácia stratégií a nástrojov na presadzovanie rodovej rovnosti v krajinách V4/Together for Change: Innovating Strategies and Tools to Advocate for Gender Equality in V4 Countries. Donor: Erasmus+ Key Action 2: Strategic Partnerships. Koordinujúca organizácia: Fórum 50 % (Česká republika). Partnerské organizácie : Možnosť voľby (Slovensko), Hungarian Women's Lobby (Maďarsko) , Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej (Poľsko).

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

možnosť voľby
FREEDOM OF CHOICE

Úvod

Odstránenie diskriminácie žien, ochrana ich ľudských práv a podpora rodovej rovnosti v našej krajine stáli dlhé desaťročia na okraji pozornosti nielen verejnosti, ale aj politických predstaviteľov a predstaviteľiek. K zmene situácie prispeli od 90-tych rokov minulého storočia najmä feministické mimovládne organizácie, ktorým sa podarilo nielen zviditeľniť porušovanie práv žien a existujúce nerovnosti, ale ich aj artikulovať ako problémy verejných politik vyžadujúcich si systémové riešenia.

Organizácie svojou činnosťou prispeli k budovaniu odborného zázemia pre tému, zvyšovaniu verejného povedomia o právach žien a rodových otázkach, k zlepšeniu legislatívneho prostredia, inštitucionálnych mechanizmov či tvorbe strategických opatrení. Organizáciám sa podarilo vstupovať prostredníctvom advokačných aktivít do politických rozhodovacích procesov a ovplyvňovať ich. Významne tiež prispeli k posilneniu občianskej angažovanosti v tejto oblasti. Je teda zrejmé, že na nich možno nahliadať ako na kľúčové aktérky pozitívnej zmeny a nositeľky odbornosti v tejto téme. Situácia na Slovensku tak v zásade kopíruje situáciu v mnohých krajinách a potvrdzuje názor medzinárodných autorít (OSN, RE a EÚ), že hlavnými katalyzátorkami zvyšovania úrovne rodovej rovnosti a zlepšovania dodržiavania ľudských práv sú ľudskoprávne ženské feministické organizácie. A je preto dôležité investovať do ich rozvoja a udržateľnosti.

Napriek mnohým úspechom, ostáva systémové riešenie rodovo a sociálne nespravodlivého nastavenia našej spoločnosti veľkou výzvou. Ako to ukazuje aktuálny rodový index¹ a jeho porovnanie s dátami

z predchádzajúcich meraní, Slovensko napreduje v presadzovaní rodovej rovnosti oveľa pomalšie ako ostatné štáty EÚ².

Situáciu v posledných rokoch výrazne skomplikoval cieľný a organizovaný útok na rodovú rovnosť. Protirodové hnutie, ktoré má medzinárodný charakter, zradikalizovalo aj spoločnosť na Slovensku a zabránilo prijímaniu opatrení, ktoré majú potenciál riešiť každodenné problémy žien a mužov. Rozvoj verejných prorodových a antidiskriminačných politík sa zastavil.

Pri hľadaní stratégií ako sa vysporiadať s touto situáciou sa ukazuje ako kľúčové posilnenie občianskej angažovanosti v oblasti rodovej rovnosti, a to ako na úrovni organizácií, tak na strane individuálnych občanok a občanov. Mnohým ľuďom chýbajú informácie, znalosti či zručnosti na aktívne sa zapájanie do angažovaných advokačných aktivít. Cieľom našej príručky je pomôcť niektoré medzery zaplniť. Ponúkame v nej prehľad rôznych advokačných stratégií a konkrétnych nástrojov či návodov na ich presadenie v praxi.

Publikácia je určená všetkým ľuďom a organizáciám, ktorým nie je ľahostajná téma rodovej rovnosti a ochrany ľudských práv a chcú sa v nej viac angažovať. Prináša najmä skúsenosti z 20 ročnej advokačnej praxe našej organizácie (Možnosť voľby) ako aj feministickej iniciatívy Nebudeme ticho (Aspekt, Možnosť voľby a iniciatíva Povstanie pokračuje).

¹ Rodový index je sumárny index, ktorý pripravuje Európsky inštitút pre rodovú rovnosť a sleduje 6 oblastí politického rámca EÚ v oblasti rodovej rovnosti: práca, peniaze, vedomosti, čas, moc a zdravie. Viac pozri: <http://eige.europa.eu/gender-equality-index>.

² Aktuálny index rodovej rovnosti Slovenska dosahuje iba 54,1 bodu zo 100 bodov, čím sa ešte prehýbala priepasť medzi našim skóre a priemerným skóre EÚ na 13,3 bodu. Od roku 2005 až po rok 2017 sa skóre Slovenska v rodovej rovnosti zvýšilo len o 1,6 bodu, čo zaraďuje našu krajinu na smutné 26. miesto v rámci štátov 28-EÚ. Jeho hodnotenie tak kleslo od roku 2005 o sedem miest.

Obsah

Kapitola 1

- 05 Krátky kontext k protirodovému diskurzu na Slovensku a situácii MVO

Kapitola 2

- 07 Advokácia: Advokačné aktivity a stratégie

Kapitola 3

- 10 Advokácia v praxi – nástroje plánovania

Kapitola 4

- 15 Participácia občanok a občanov na legislatívnom procese

4.1- Vládna úroveň

4.2- Parlamentná úroveň

4.2.1- Prvé čítanie

4.2.2- Druhé čítanie

4.2.3- Tretie čítanie

Kapitola 5

- 35 Kampane ako advokačné nástroje – prípadové štúdie

01. Odzvoňme násiliu na ženách – Podporme Istanbulský dohovor“

02. Istanbulský dohovor pre ľudí

03. Istanbulský dohovor...lebo na živote žien záleží

1.

KRÁTKY KONTEXT K PROTIRODOVÉMU DISKURZU
NA SLOVENSKU A SITUÁCIU MVO

Práca angažovaných ľudí, organizácií a iniciatív v oblasti rodovej spravodlivosti je v posledných rokoch zásadne ovplyvnená skutočnosťou, že „toto desaťročie je svedkom zreteľného a organizovaného útoku proti rodovej rovnosti a právam žien na globálnej i európskej úrovni“ (Európsky parlament, 2019)³.

Silnejúce a radikalizujúce sa hnutie voči rodovej rovnosti, feminizmu, ľudským právam žien a LGBTQI ľudí výrazne zasiahlo do životov ľudí a práce ľudskoprávných feministických organizácií či obhajcov a obhajkýň ľudských práv. Hoci sa spočiatku zdalo, že ide o menšinové hlasy, mnohé z pôvodne marginalizovaných iniciatív sa stali silou, s ktorou sa musíme pri presadzovaní rodovej rovnosti každý deň vyrovnávať. V našej krajine vyústili tieto snahy napríklad do prijatia diskriminačnej zmeny ústavy, definujúcej manželstvo ako zväzok muža a ženy či do zastavenia ratifikačného procesu Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácomu násilliu a o boji proti nemu (tzv. Istanbulskeho dohovoru). Protirodový diskurz o Istanbulskom dohovore zároveň zásadne narušil presadzovanie základného ľudskoprávneho východiska riešenia násillia páchaného na ženách vo verejných politikách – a síce skutočnosti, že násillie je štrukturálny problém priamo súvisiaci s diskrimináciou žien a rodovou nerovnosťou. A podkopal tak snahy presadzovať účinné a komplexné prístupy v tejto oblasti.

I keď argumenty proti rodovej rovnosti a Istanbulskeho dohovoru v SR najskôr zaznievali zo strany cirkvi, postupne došlo k rozšíreniu odporcov a odporkýň rodovej rovnosti. Patria medzi ne organizácie, ktoré sa prezentujú ako občianske, ale majú úzke väzby na cirkev, ďalej sú to konšpiračné médiá, anti-očkovacie skupiny a nové politické subjekty vrátane nacionalistických, protisystémových a fašistických skupín (Valkovičová, Maďarová, 2019)⁴.

Postupne sa diskusia o Istanbulskom dohovore začala intenzívnejšie zneužívať aj na vyvolávanie negatívnych nálad proti migrujúcim ľuďom a ľuďom na úteku a najmä proti právam LGBTQI ľudí. V centre útokov naďalej ostávala kategória rod a rodová rovnosť, účelovo nazývaná „rodová ideológia“. Prostredníctvom nesprávneho výkladu rodu dochádzalo a dochádza k vyvolávaniu strachu z rodových tém, šíreniu nenávisťi a polarizácii spoločnosti. Takáto radikalizácia spoločenského diskurzu zvýšila regres v ochrane a uplatňovaní ľudských práv, najmä práv žien a LGBTQI ľudí. A zároveň prispela k stigmatizácii žien, LGBTQI ľudí, obhajcov a obhajkýň ľudských práv, či organizácií a iniciatív zameraných na podporu rodovej rovnosti a nediskriminácie.

³ Uznesenie Európskeho parlamentu z 13. februára 2019 o odmietavom postoji k právam žien a rodovej rovnosti zaznamenanom v EÚ (2018/2684 (RSP) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0111_SK.html

⁴ Valkovičová, V. – Maďarová, Z. : From weirdoes to political actors - the journey of Slovak gender ideology rhetoric, Dostupné TU: <https://www.gwi-boell.de/en/2019/05/03/weirdoes-political-actors-journey-slovak-gender-ideology-rhetoric>

Kým feministické mimovládne organizácie na Slovensku dlhodobo zápasia o svoje prežitie a ich situácia sa v poslednom desaťročí len zhoršovala, sila protirodových konzervatívnych hnutí, organizácií a ďalších aktérov a aktérok sa zvyšovala. V súčasnosti je ich politická, i finančná pozícia veľmi silná. K nárastu ich vplyvu prispelo podľa analytičiek Valkovičovej a Maďarovej viacero faktorov:

v rozpore

„Títo aktéri boli financovaní z fondov EÚ (napriek tomu, že konajú v rozpore s hodnotami a zásadami EÚ), štátu a katolíckej cirkvi. Dokázali budovať a udržiavať sieť centier po celej krajine, poskytovať sociálne služby, spolupracovať s miestnymi samosprávami a zástupcami a zástupkyňami politických strán. Prostredníctvom cirkvi majú prístup k sieti dobrovoľníkov a dobrovoľníčok a k informačnému kanálu dostupnému pre široké spektrum ľudí po celej krajine. Týmto spôsobom dosiahli konzervatívni a fundamentalistickí aktéri inštitucionálnu podporu, akú progresívni aktéri a aktérky, vrátane feministických organizácií, požadujú už roky“

Zuzana Maďarová, 2020, osobná komunikácia

Súčasťou protirodového hnutia sa stali aj snahy o obmedzenie reprodukčných práv žien (najmä v podobe obmedzenia prístupu žien k bezpečným a legálnym interrupciám), ktoré začali od roku 2018 s veľkou intenzitou narastať. Za posledné dva roky boli do parlamentu predložené až 15 návrhov zákonov okliešťujúcich reprodukčné práva žien. Proti týmto snahám sa v roku 2018 sformovala iniciatíva Nebudeme ticho, ktorej jadro tvoria feministické organizácie Aspekt, Možnosť voľby a iniciatíva Povstanie pokračuje. Tej sa podarilo vnášať do diskusie ľudskoprávne východiská, solidaritu, mobilizovať občiansku podporu a prispieť k odvráteniu schválenia predkladaných návrhov.

K výraznému zhoršeniu situácie v SR došlo po voľbách v roku 2020, kedy sa podarilo získať veľký vplyv politickým stranám, ktoré majú vo svojich radoch značný počet ľudí s ultrakonzervatívnymi a fundamentalistickými postojmi. Vďaka tomu obsadili viaceré kľúčové posty vo vláde, ako aj mnohé riadiace pozície na rôznych ministerstvách a v ďalších orgánoch štátnej správy a samosprávy, ľudia, ktorí podliehajú konšpiračným teóriám a otvorene sa hlásia k protirodovému diskurzu. Odbor rodovej rovnosti na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny sa premenoval na Odbor rovnosti žien a mužov a začalo sa s prepisovaním oficiálnych dokumentov obsahujúcim spojenie „rodová rovnosť“. Dotácia na podporu rodovej rovnosti v ges-

cii Ministerstva práce bola zmenená bez diskusie s odbornou verejnosťou a v roku 2020 po prvý krát v histórii udeľovania tejto dotácie ju nedostala ani jedna organizácia pracujúca priamo v oblasti rodovej rovnosti. Naopak, dotácia bola udelená 3 organizáciám, z ktorých 2 dlhodobo vystupujú proti rodovej rovnosti a reprodukčným právam žien.

Je zrejmé, že situácia, ktorej v SR čelíme, si vyžaduje viac ako inokedy podporu občianskej angažovanosti prorodových aktérov a aktérook.

2.

ADVOKÁCIA: ADVOKAČNÉ AKTIVITY A STRATÉGIE

Pojem advokácia zjednodušene vyjadruje úsilie orientované na zmenu a ovplyvňovanie rozhodnutí, ktoré majú dopad na život širšieho okruhu ľudí. Spája sa s ochranou práv, tvorbou či ovplyvňovaním verejných politík, účasťou pri rozhodovaní, vyrovnávaním rôznych nerovností či snahami o zlepšenie životných podmienok cieľovej skupiny (pozri Strečanský, 2004). Súčasťou advokačnej práce býva väčšinou snaha o systémovú zmenu, i keď to nie je jej nevyhnutnou podmienkou.

Keďže zabezpečenie ochrany ľudských práv žien a dosiahnutie rodovej spravodlivosti predpokladajú realizáciu systémových zmien, advokačné stratégie a aktivity sú presne tými nástrojmi, prostredníctvom ktorých je možné tieto zmeny presadzovať a dosahovať.

Občianska advokácia využíva a kombinuje širokú škálu nástrojov: od budovania koalícií a spolupráce, organizovania kampaní, protestov, petícií, práce s médiami, realizovaním vzdelávania, výskumov, verejných diskusií, využitia právnych prostriedkov (precedentné prípady, litigácia) až po vyjednávanie či lobovanie.

Lobing alebo lobovanie sú často negatívne vnímané, v rámci občianskej advokácie však ide o aktivitu, ktorá prispieva k lepšej kvalite zákonov a verejných politik. Cieľom je ovplyvniť nejaké rozhodovanie vo verejnej sfére – napríklad presadiť alebo naopak zmeniť či zrušiť špecifický zákon, jeho časť alebo vykonávacie predpisy. Je odvodená od slova „lobby“ – miestnosť, kde čakáte na stretnutie s niekým iným. Lobovať jednoducho znamená pokúšať sa ovplyvniť ľudí, ktorí urobia rozhodnutie. **Jeho nevyhnutnou súčasťou je vypracovanie argumentácie, podporných analýz** či dlhodobá a cieleňá komunikácia s účastníkmi a účastníkmi verejného, napr. legislatívneho procesu.

PRÍKLADY PODPORNÝCH ANALÝZ

V čase silnejúcich útokov na *Dohovor Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácomu násilliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor)* sme vypracovali viacero analýz a štúdií týkajúcich sa dohovoru a potreby jeho ratifikácie. Okrem cieleňých kampaní to bol ďalší príspevok našej organizácie k posilneniu korektnej diskusie o dohovore. Analýzy nám umožnili (a umožňujú) nielen šíriť pravdivé informácie o dohovore, ale slúžia aj ako podporný a východiskový materiál pri rokovaníach s političkami a politikmi či pri ďalších mediálno-komunikačných a advokačných aktivitách. A samozrejme, pri vzdelávacích aktivitách. Publikácie sme zverejnili na web stránke, spropagovali na sociálnych sieťach, zaslali relevantným inštitúciám a médiám, sú teda bežne prístupné odbornej aj laickej verejnosti a rôznym aktérom a aktérkam pracujúcim v oblasti rodovej rovnosti a násillia páchaného na ženách. A ako také slúžia aj ako argumentačný materiál na presadzovanie ľudsko-právnych východísk v téme násillia páchaného na ženách.

Publikácia ***Analýza Istanbulského dohovoru vo svetle verejných politik SR*** je rozsiahlou analýzou samotného dohovoru a aplikácie jeho jednotlivých článkov v praxi. Mapuje situáciu v oblasti násillia na ženách v SR, poukazuje na nedostatky, ktoré v tejto oblasti máme a reaguje tak na kritické hlasy, že „my na Slovensku dohovor nepotrebujeme“. Analýza prináša návrhy konkrétnych opatrení, ktoré by SR mala implementovať, aby sa priblížila k napĺňaniu dohovoru. S cieľom eliminovať mýty o dohovore a posilniť podporu ratifikačného procesu sa zameriava sa na vysvetlenie toho akú kľúčovú ochranu ženám a celej spoločnosti dohovor prináša.

Mesochoritsová A. (ed.) a kol. autoriek: ***Analýza Istanbulského dohovoru vo svetle verejných politik SR***, Možnosť voľby, Bratislava, 2014, 2016; Autorky: Zuzana Bargerová, Barbora Holubová, Nataša Just Hrnčárová, Dušana Karlovská, Sylvia Králová, Zuzana Magurová, Adriana Mesochoritsová; Dostupná TU: <http://moznostvolby.sk/analiza-istanbulskeho-dohovoru-vo-svetle-verejnych-politik-sr/>

K ďalším podporným argumentačným materiálom patrila publikácia ***Istanbulský dohovor: Ako ďalej alebo príklady dobrých praxí***, ktorá reagovala na radikalizujúci sa diskurz o dohovore a šíriacich sa dezinformáciách. Našou odpoveďou bolo prinášať v tejto situácii čo najviac pozitívnych príkladov z jeho implementácie v rôznych krajinách EÚ. A informácií o tom, ako prispieva k zlepšeniu ochrany a podpory žien zažívajúcich násilie a ich detí.

Mesochoritsová, A. (ed.), Guráň P., Magurová, Z.: ***Istanbulský dohovor: Ako ďalej alebo príklady dobrých praxí***, Možnosť voľby, 2017; Dostupná TU: <http://moznostvolby.sk/istanbulsky-dohovor-ako-dalej-alebo-priklady-dobrych-praxi/>

Šírenie informácií o rozhodnutí Benátskej komisie

Snahy o diskreditáciu dohovoru sa v SR čoraz viac zintenzívňovali a v marci 2019 vyústili do prijatia uznesenia, ktorým NR SR požiadala vládu SR, aby oznámila Rade Európy, že Slovensko sa nehodlá stať jeho zmluvnou stranou. V snahe vyvrátiť množstvo nepravdivých informácií, ktoré sa počas rokovania o dohovore rozšírili, sme vypracovali štúdiu zameranú na rozhodnutie Benátskej komisie o ústavných dôsledkoch ratifikácie dohovoru v Arménsku a dali ho do kontextu so situáciou v SR. Rovnako ako u nás, aj v Arménsku šírila myšlienka, že dohovor je v rozpore s ústavou. Arménsko preto požiadalo Benátsku komisiu, aby posúdila či to tak naozaj je. Komisia preskúmala námietky a skonštatovala, že žiadne z ustanovení Istanbulského dohovoru nie sú v rozpore s arménskou ústavou. Naopak, hlavný záväzok dohovoru, ktorým je predchádzať násiliu na ženách a odstraňovať jeho všetky formy už vyplýva z ústavy a ľudskoprávných zmlúv ktorých je Arménsko zmluvnou stranou. Argumentáciu Benátskej komisie sme použili na rozbor a vyvracanie rovnakých námietok, aké zaznievajú v SR. Ako dôležitý zdroj informácií a argumentov pre vysporiadanie sa so zavádzajúcim výkladmi dohovoru, sme sa rozhodli štúdiu zaslať nielen rôznym inštitúciám a do NR SR, ale ju aj širšie medializovať, aby sme ju priblížili aj verejnosti. Pre portál Ženy v meste poskytla autorka štúdie aj rozsiahly **rozhovor**, v ktorom prístupným spôsobom vysvetľuje výsledky rozhodnutia a uvádza ich v kontexte situácie na Slovensku.

Mesochoritsová, A.: ***Posilnenie ľudskoprávneho rámca verejného diskurzu v SR o Dohovore Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách (Istanbulskom dohovore) vo svetle rozhodnutia Benátskej komisie***, Možnosť voľby, 2019. Dostupná TU: <http://moznostvolby.sk/posilnenie-ludskopravneho-ramca-verejneho-diskurzu-v-sr-o-dohovore-rady-euro-py-o-predchadzani-nasilliu-na-zenach-vo-svetle-rozhodnutia-benatskej-komisie/>

3.

ADVOKÁCIA V PRAXI – NÁSTROJE PLÁNOVANIA

Advokačné iniciatívy sú len zriedka realizované prostredníctvom jedného typu aktivity. Naopak, keďže ich cieľom býva zväčša komplexnejšia, systémovejšia zmena, často využívajú rôznorodý mix aktivít.

Samozrejme, občianska angažovanosť môže mať aj podobu nejakej spontánnej aktivity alebo akcie, zvyčajne sa ňou však nedosiahne systémová zmena. To však neznižuje potrebu a dôležitosť takýchto aktivít.

Takáto spontánna aktivita môže mať vynikajúci potenciál na upozornenie alebo zviditeľnenie nejakého problému (napríklad, že premiér hovorí sexistické vtipy a nie je to v poriadku alebo že krajina nerieši diskrimináciu žien) a aj krátku mobilizáciu verejnosti (ľudia proti tomu protestujú pred úradom vlády), avšak zvyčajne nedosiahne nejakú systémovú zmenu (krajina zrejme po jednej takejto akcii nevydá zákon, ktorý zakazuje sexistický prejav a premiér asi neprestane rozprávať sexistické vtipy). Môže však dosiahnuť určitú zmenu: premiér dostane signál, že jeho prejav je pre časť spoločnosti neprijateľný a začne si (možno) viac dávať pozor, iní politici a političky si viac dajú pozor, spoločnosť môže začať diskutovať o sexizme v jazyku a o diskriminácii žien atď. Vlak sa rozbehne. Avšak na to, aby už žiadneho člena alebo členku vlády ani len nenapadlo rozprávať v sexistické vtipy, bude potrebný skôr „beh na dlhé trate“).

Ruža pre Fica
2010

Fotografie z archívu **Možnosti voľby**

PRÍKLAD SPONTÁNEJ ADVOKAČNEJ AKTIVITY

RUŽA PRE FIGA, 2010

Aktivistky zareagovali na nedôstojné oslavy MDŽ vládnej strany tak, že prišli premiérovi pred Úrad vlády SR vrátiť červené ruže, ktorými ženy na počesť MDŽ obdaroval. Protestná akcia bola priamou reakciou na to, že premiér na oslavách rozprával sexistické vtipy a rozdával ruže. Aktivistky premiérovi pripomenuli, že 8. marec oslavujeme ako deň zápasu za ľudské práva žien a aké má SR záväzky v tejto oblasti: „Pripomenieme mu, čo ženy v tejto krajine zažívajú. A skutočnosť, že jeho vláda pre zlepšenie postavenia žien neurobila takmer nič. Veríme, že humor ho potom prejde. Diskriminácia nie je vtip. Je to realita. Červenými ružami nám ústa nezavriete. Okrem červených ruží, odovzdali premiérovi aj otvorený list, v ktorom vyzvali premiéra na ospravedlnenie sa za nemiestne vtipy a na podniknutie všetkých krokov na to, aby sa záväzky v oblasti ľudských práv žien začali urýchlene naplňovať. Protestnú akciu zorganizovali Možnosť voľby a Queer Leaders Forum. Akcia bola široko pokrytá a organizáciám sa podarilo obrátiť pozornosť verejnosti a samotnej vlády a politických predstaviteľov a predstaviteľky na problém diskriminácie žien a pretrvávajúci sexizmus.

Fotografie z archívu **Možnosti voľby**

Dlhodobé advokačné iniciatívy, ktorých cieľom je systémová zmena by však mali okrem spontánnych akcií prejsť aj k strategickému plánovaniu a mať vytvorenú aspoň základnú stratégiu a od nej odvodené aktivity. Podoba a rozsah stratégie závisí zvyčajne od miery formalizácie advokačnej iniciatívy či od počtu ľudí, prípadne organizácií, ktoré sú do nej zapojené. Stratégia nie je nemenný, „do kameňa vpísaný“ postup. Aktivity, ich dopad a teda aj úspešnosť stratégie sa opakovane a priebežne vyhodnocujú a následne sa plánujú ďalšie kroky.

Proces prípravy a následne realizácia advokačnej stratégie si zvyčajne vyžaduje viacero krokov. Ako pomôcka môže slúžiť nasledovný rámec a otázky, na ktoré by si mali aktérky a aktéri advokačnej práce odpovedať⁵:

⁵Upravené a spracované podľa: Association for Progressive Communications: Advocacy Strategies and approaches In: Pro-poor ICT Access Toolkit <https://www.apc.org/en/advocacy-strategies-and-approaches-overview> a podľa: „Mission Possible“: A Gender and Media Advocacy Toolkit – Modul 6 How to develop advocacy campaign, dostupnú tu: <http://whomakesthenews.org/articles/mission-possible-a-gender-and-media-advocacy-training-toolkit>

PLÁNOVANIE ADVOKAČNEJ STRATÉGIE

KROK 1: PRÍPRAVA

- Na aký problém a s ním súvisiace verejné politiky sa chceme zamerať?
- Aký je náš hlavný cieľ (vízia)?
- S kým môžeme nadviazať spoluprácu? Kto nám môže pomôcť? (Kto sa tejto téme okrem nás venuje alebo venoval v minulosti)?
- Na čom môžeme stavať z doterajšej praxe?

KROK 2: ANALÝZA (POLITICKÉHO) PROSTREDIA

- Ktoré politiky, zákony a iné regulatívy sú pre našu tému relevantné?
- Ktoré mocenské vzťahy a rozhodovacie procesy majú vplyv na náš advokačný cieľ?
- Aké sú rôzne možnosti zmeny politik, ktoré chceme dosiahnuť?

KROK 3: TVORBA STRATÉGIE

- Aké čiastkové ciele nám pomôžu dosiahnuť našu víziu a zmenu? Čo chceme dosiahnuť a približne v akom časovom horizonte)?
- Ako budeme vedieť, že sme to dosiahli? (indikátory zmeny)
- Na koho sa zameriame? Aké sú naše cieľové skupiny? (primárne a sekundárne) Kto môže ovplyvniť prijatie potrebných zmien? Čo budú potrebovať, aby sme ich presvedčili?
- Kto budú naši spojenkyne a spojenci? Ako ich zapojíme, oslovíme?
- Kto bude stáť proti nám? Kto sa môže stavať proti zmenám? Ako sa na to pripravíme?
- Aké informácie či podporné dôkazy (výskum) potrebujeme?
- Aké komunikačné nástroje využijeme? Aké materiály potrebujeme?
- Aký bude náš advokačný prístup (aký mix nástrojov a stratégií si zvolíme)?
- Aké sú naše kľúčové posolstvá, ktoré budeme šíriť a zdieľať s relevantnými aktérkami a aktérmi?
- Čo nám pomôže udržať dosiahnuté zmeny?

KROK 4: PRETAVENIE STRATÉGIE DO KONKRÉTNÉHO PLÁNU

- Z akých konkrétnych krokov a aktivít bude pozostávať náš plán na realizáciu stratégie?
- Aké zdroje na realizáciu potrebujeme a kde ich zoženieme?
- Na aké prekážky alebo problémy môžeme naraziť? Ako na ne budeme reagovať?

KROK 5: REALIZÁCIA PLÁNU

- Šírenie hlavných posolstiev: Dobrá komunikácia je podstatou účinnej advokácie. Posolstvá a informácie, ktoré chceme tlmočiť by mali byť jasné, jednoduché a pútavé.
- Mediálna podpora: Práca s médiami prináša nielen príležitosti, ale aj riziká. Média môžu prilákať početné publikum, čo potenciálne zvýši naše šance na presadenie cieľov, na strane druhej môže prispieť aj k mobilizácii opozície. Mediálna komunikácia si vyžaduje isté mediálne zručnosti a budovanie kontaktov s médiami.
- Budovanie partnerstiev a koalícií, sieťovanie: Advokačné iniciatívy zvyčajne potrebujú mobilizovať verejnú podporu pre podporu ich návrhov. Mali by sme si klásť otázky: Aké partnerstvá, spolupráca s kým, s najväčšou pravdepodobnosťou pomôže pri mobilizácii širokej podpory? Aké procesy nám pomôžu dosiahnuť vzájomnú dôveru a efektívnu spoluprácu?
- Negociovanie a taktika: Advokácia nie je jednosmerný komunikačný proces. Tvorcovia a tvorkyne politikov môžu na naše aktivity reagovať ich akceptáciou, či alternatívnymi návrhmi. Iné strany ich môžu úplne odmietajú. Mali by sme si stanoviť, do akej miery budeme upravovať naše návrhy, aby sme dosiahli výsledky. A mať zodpovedané otázky: Aké alternatívy by sme mohli zvážiť? O čom rozhodne nebudeme vyjednávať a naopak, o akých zmenách by sa ešte dalo diskutovať?

KROK 6: MONITOROVANIE A VYHODNOCOVANIE

Na to, aby bolo možné reagovať na zmeny, je potrebné monitorovať proces realizácie a výsledky priebežne a pravidelne a nielen na konci. Advokácia je veľmi dynamický proces, odohrávajúci sa v dynamickom prostredí – situácia sa môže meniť zo dňa na deň a my by sme mali byť schopné rýchlo a pružne reagovať. Mnohé procesy sú ovplyvňované ekonomickými, sociálnymi či inými politickými zmenami, ktoré prebiehajú nezávisle od našej iniciatívy - odhaliť príležitosti a predvídať nové výzvy si preto vyžaduje dôkladné sledovanie politického kontextu a spoločenského kontextu.

CHCETE VEDIEŤ VIAC O PLÁNOVANÍ ADVOKAČNÝCH STRATÉGIÍ?

TU NÁJDETE UŽITOČNÉ ZDROJE :

Pre strategické plánovanie je vhodné využiť rozmanité modely. Medzi najznámejšie patria SWOT analýza, Strom problémov, Metóda 5 R či Mapa kľúčových hráčov, ktorých podrobný popis je široko dostupný na internete.

- Kolektív autorov a autoriek: **Čítanka pre pokročilé neziskové organizácie – najmä časť Možnosti a aspekty občianskej aktivizácie**, Centrum prevencie a riešenia konfliktov, 2000, Bratislava, ISBN 8096809539 (brož.). Dostupné aj v elektronickej podobe TU: http://www.cpf.sk/files/files/CITANKA_2.pdf
- Petr Machálek, Milan Štefanec, Štěpán Drahokoupil: **Rukověť zdánlivě bezmocných: Jak naplánovat advokační kampaň**, Nadace OSF, 2020, Praha, ISBN 978-80-87725-53-5. Dostupné TU: https://osf.cz/wp-content/uploads/2020/09/Rukov%C4%9B%C5%A5-zd%C3%A1nliv%C4%9B-bezmocn%C3%BDch-2020_Nadace-OSF.pdf
- Jean Monnet Professor Alberto Alemanno: **The European Guide to citizens lobbying**, Brussels, 2019, The Good Lobby, Brožúru si možno priamo stiahnuť TU: <https://thegoodlobby.eu/wp-content/uploads/2019/07/Toolkit-EU.pdf>
The Good Lobby sa venuje vzdelávaniu a zvyšovaniu povedomia o občianskej advokácii a cieľom ich brožúry je jednoduchým spôsobom priblížiť základne procesy, postupy a nástroje občianskej advokácie. Viac o brožúre TU <https://thegoodlobby.eu/tool/the-european-guide-to-citizen-lobbying/> Viac o organizácii TU: www.thegoodlobby.eu

AK CHCETE VEDIEŤ VIAC O STRATÉGIÁCH AKO SA VYROVŇAVAŤ S REGERESOM V OBLASTI RODOVEJ ROVNOSTI VIAC INFORMÁCIÍ NÁJDETE TU:

- VicHealth 2018, **(En)countering resistance: Strategies to respond to resistance to gender equality initiatives**, Victorian Health Promotion Foundation, Melbourne, dostupné TU: <https://www.vichealth.vic.gov.au/-/media/ResourceCentre/PublicationsandResources/PVAW/Encountering-Resistance-Gender-Equality.pdf>
- Irene Zeilinger (ed.): **Let's shut down anti feminism! THE VERBAL SELF-DEFENCE GUIDE FOR FEMINISTS**, Garance ASBL 2017, preklad: Teresa Iglesias-Lopez Edited by Lina Piskernik and Elizabeth Spouse - WAVE Office; dostupné TU: <https://www.wave-network.org/wp-content/uploads/WebFINALSelfdefenseGuide.pdf>

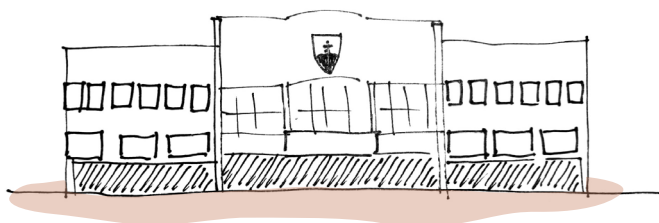

TIP: Inšpirujte sa skúsenosťami aktivistiek a aktivistov z celého sveta. Mnohé feministické a ženské grassrootove organizácie či iniciatívy vypracovali tematicky špecifické advokačné príručky. Skúste slová ako advocacy toolkits či guides vyhľadávať v spojení s konkrétnou témou na internete.

4.

PARTICIPÁCIA OBČIANOK A OBČANOV
NA LEGISLATÍVNO M PROCES E

Legislatívny proces je proces tvorby a schvaľovania právnych predpisov. Zákonodarnú iniciatívu má primárne vláda a parlament. Vláda podáva návrhy ako kolektívny orgán. V parlamente podávajú návrhy poslankyne a poslanci NR SR (jednotlivo, prípadne skupina poslancov/poslankýň) a Výbory NR SR. A samozrejme, do procesu tvorby zákonov alebo iných právnych predpisov má právo zapájať sa aj verejnosť. Ak zákon predkladá vláda, hovoríme o vládnom návrhu, ak NR SR, hovoríme o parlamentnom návrhu.

4.1. Vládna úroveň

Proces tvorby zákona a účasť verejnosti na jeho príprave upravuje Zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Legislatívne pravidlá vlády SR.

Už v prípravnej fáze je predkladateľ povinný informovať verejnosť, že sa bude pripravovať nejaký právny predpis a čoho sa bude týkať. Dozvedieť sa to môžeme prostredníctvom 3 mechanizmov. A to prostredníctvom *plánu legislatívnych úloh vlády*, podľa ktorého sa dá zistiť, kedy a aké návrhy zákonov sa budú pripravovať a ktorý subjekt bude zodpovedný za ich prípravu. Predkladateľ tiež informuje verejnosť o príprave prostredníctvom tzv. *predbežnej informácie*. A niektorým návrhom zákona predchádza vypracovanie a schválenie tzv. *legislatívneho zámeru*, ktorý obsahuje zhodnotenie platnej právnej úpravy a ciele novej právnej úpravy.

Zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a Legislatívne pravidlá vlády jasne stanovujú, že právny predpis je predkladateľ povinný vypracovať za účasti verejnosti. Predkladateľ na to môže využiť *Metodické usmernenie pre Správu o účasti verejnosti na tvorbe právneho predpisu*⁶. K jeho povinnostiam patrí aj vypracovanie správy o tom, ako zapojil verejnosť, ktorá musí byť súčasťou predkladaného zákona.

Keď je zákon pripravený, ide do tzv. medzirezortného pripomienkového konania

⁶ Usmernenie dostupné TU:

https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/participacia/Methodicke-usbmerenie_Sprava-o-ucasti-verejnosti_final.pdf

a musí sa zverejniť na portáli **Slov-Lex** na pripomienkovanie. Lehota na zaslanie pripomienok je zvyčajne 15 pracovných dní a začína plynúť dňom zverejnenia návrhu na pripomienkovanie na portáli. Svoje pripomienky môže podať aj verejnosť: môže ňou navrhnúť nový text alebo odporučiť úpravu textu (doplnenie, zmenu, vypustenie). Pripomienky je možné podať priamo cez **Slov-Lex**. Najskôr sa však musíte zaregistrovať.

Ak verejnosť alebo organizácie chcú zvýšiť šance na presadenie svojich pripomienok a rokovať o nich s ministerstvom, odporúčame, aby podali **tzv. hromadnú pripomienku**.

Hromadná pripomienka je pripomienka verejnosti, s ktorou sa stotožnilo 300 a viac fyzických, alebo právnických osôb a v prípade legislatívnych materiálov 500 a viac fyzických osôb a právnických osôb. Je preto dôležité získať podporu ľudí pre vami vypracovanú pripomienku. Hromadná pripomienka musí byť uplatnená v určenej lehote, jednoznačne formulovaná (musí z nej byť zrejmé čo navrhujete) a zdôvodnená. Musí tiež obsahovať splnomocnenie zástupkyňi alebo zástupcovi verejnosti na ich zastupovanie a musí k nej byť priložený zoznam fyzických alebo právnických osôb, ktoré ju podpísali (meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu; pri právnickej osobe názov, sídlo, meno a priezvisko štatutárneho zástupcu, jeho trvalý pobyt). Ak sa hromadná pripomienka podáva v písomnej forme, obsahuje aj podpisy podporovateľov a podporovateľiek. Ak sa hromadná pripomienka uplatnila v elektronickej podobe prostredníctvom portálu, zoznam osôb možno predkladateľovi zaslať aj iným spôsobom – najčastejšie zoznam zasielame ako prílohu emailom na ministerstvo. Podpisy pod vytvorenú hromadnú pripomienku odporúčame zbierať na portáloch www.changenet.sk alebo www.ekoforum.sk alebo www.peticie.com. Ak predkladateľ hromadnej pripomienke nevyhoví, musí so splnomocnenými zástupkyňami či zástupcami verejnosti viesť rozporové konanie v záujme odstrániť rozpor. Ak sa rozpor neodstráni, musia sa pripomienky prerokovať na zasadnutí vlády.

Po ukončení tvorby právneho predpisu nasleduje schvaľovanie na úrovni vlády, kde o ňom rokuje najskôr legislatívna rada vlády a následne vláda. Po schválení vládou ho podpíše predseda/predsedička vlády a príslušný minister alebo ministerka a návrh (zákon a ústavný zákon) sa predkladá ďalej na prerokovanie parlamentu. Pri nariadení, vyhláske a opatrení sa legislatívny proces schválením vládou končí.

PRÍKLAD Z PRAXE 2020

Hromadná pripomienka

k navrhovanej zmene vyhlášky, ktorou sa vykonáva zákon Slovenskej národnej rady č. 73/1986 Zb. o umelom prerušení tehotenstva.

POZADIE

Umelé prerušenie tehotenstva predstavuje v súčasnej právnej úprave zdravotnícky úkon, za ktorý ženy musia platiť. Výnimku tvoria prípady, keď je interrupcia vykonaná zo zdravotných dôvodov a úkon uhrádza zdravotná poisťovňa. K nim patrí aj vek nad 40 rokov. Ministerstvo zdravotníctva SR sa rozhodlo v tejto veci **navrhnúť úpravy vyhlášky**, ktorá by spôsobila, že ženám nad 40 rokov veku už nebude interrupcia hrazená z verejného zdravotného poistenia, pretože bude vyňatá z katalógu výkonov vykonaných zo zdravotných dôvodov. Ministerstvo okrem iného zdôvodňovalo svoj zámer „odstránením diskriminácie“ žien mladších ako 40 rokov.

■ PODANIE HROMADNEJ PRIPOMIENKY

Možnosť voľby, spolu s organizáciami ASPEKT a iniciatívou *Povstanie pokračuje* sa rozhodli podať hromadnú pripomienku k návrhu. Namietali sme, že navrhovaná zmena je v rozpore s ľudskoprávnymi štandardmi v oblasti reprodukčného zdravia a ľudskoprávnymi záväzkami SR. Podmienkou pri uplatňovaní práva žien na zdravie totiž je, aby mali včasný prístup k bezpečným, finančne dostupným a kvalitným službám umelého prerušenia tehotenstva. Ich právo na súkromie a osobnú integritu zas vyžadujú, aby mali možnosť uplatniť si svoje právo na včasne vykonanú legálnu interrupciu a aby táto možnosť nebola nijako obmedzovaná. Navrhovaná zmena by však túto možnosť obmedzila. V pripomienke sme navrhli, aby Ministerstvo zdravotníctva svoj návrh stiahlo a namiesto tohto reštriktívneho kroku zabezpečilo, aby boli z verejného zdravotného poistenia pokryté všetky náklady súvisiace s výkonom interrupcií, vrátane interrupcií na žiadosť, a zosúladiť tak svoje legislatívne normy a prax so záväzkami SR v oblasti ochrany ľudských práv.

■ PROCES

Po vypracovaní pripomienky sme začali zbierať podpisy cez *peticie.com*. Výzvy s prosbou o jej podporu sme šířili na sociálnych sieťach. Už v prvý deň zverejnenia sa nám podarilo sa vyzbierať viac ako 500 potrebných podpisov. Po vytvorení užívateľského účtu na *peticie.com* si môžete vytvárať vlastné „petície.“ Do formulára sa dajú pridať aj vlastné polia na získanie potrebných údajov od podporujúcich ľudí (napr. my sme pridali polia pre adresu). Cez užívateľský profil si viete vytlačiť zoznam a údaje, tých čo ju podporili v html formáte, ktorý sa dá prekopírovať do excelu. Pred odoslaním odporúčame si skontrolovať v zozname duplicitu resp. neúplnosť údajov a sporných podporovateľov vyradiť. Po vyzbieraní podpisov sme text **hromadnej pripomienky** vložili do určenej časti „Hromadné pripomienky“ k prebiehajúcemu medzirezortnému konaniu a zoznam podporovateľiek a podporovateľov sme zaslali

emailom na ministerstvo zdravotníctva. Priebeh pripomienkového konania môžete vždy sledovať cez portál Slov-lex, kde je uvedená celá podporná dokumentácia, ako aj predložené pripomienky.

V čase tvorby tohto manuálu, ešte neprebehlo rozporové konanie k našej pripomienke (stále prebieha proces vyhodnocovania pripomienkového konania), takže výsledok našej advokačnej práce ešte nie je zrejмый.

4.2. Parlamentná úroveň

Návrh môžu podávať poslankyne a poslanci, výbory, vláda, alebo môže vzísť z referenda. Následne sa o ňom rokuje v Národnej rade v jednotlivých čítaniach. Všetky návrhy sa zverejňujú na [webstránke Národnej rady SR](#), najmenej 15 dní pred zaradením do tzv. prvého čítania.

Navrhovaný zákon sa v parlamente prerokováva v tzv. troch čítaniach a rozhodnutia NR SR sa vždy prijímajú ako výsledok hlasovania.

4.2.1. PRVÉ ČÍTANIE

Vo fáze prvého čítania sa rokuje a hlasuje o návrhu ako o celku. Koná sa rozprava o jeho podstate a v tejto fáze nie je možné predkladať návrhy na jeho zmeny a doplnenia. Parlament po rozprave hlasuje a rozhoduje či vráti návrh na dopracovanie, alebo že nebude pokračovať v rokovaní o návrhu zákona (teda ho úplne odmietne), alebo ho postúpi do druhého čítania. Verejnosť môže v tejto fáze realizovať mnohé advokačné

Nebudeme
ticho!

Fotila Dorota Holubová, Bratislava, 14.09.2019

aktivity. Ak považujú zákon za neprijateľný, môžu sa snažiť dosiahnuť, aby proti zákonu hlasovala potrebná väčšina. Ak totiž poslanci a poslankyne odmietnu návrh zákona, nový návrh zákona v tej istej veci možno podať najskôr o 6 mesiacov.

PRÍKLAD Z PRAXE 2019

Advokácia

v prípade porušenia 6 mesačnej lehoty
na opätovné predkladanie návrhov v tej istej veci.

Do Národnej rady SR boli na októbrovú schôdzu 2019 **predložené dva legislatívne návrhy usilujúce sa obmedziť sexuálne a reprodukčné práva žien**. Naša organizácia Možnosť voľby vypracovala k **návrhom analýzu a porovnanie** s predchádzajúcimi návrhmi a spoločne s organizáciami ASPEKT a iniciatívou Povstanie pokračuje sme zaslali list predsedovi parlamentu, poslancom a poslankyniam, v ktorom sme upozornili, že predloženie týchto návrhov je v rozpore s Rokovacím poriadkom. Žiadali sme, aby sa o návrhoch nerokovalo. Odôvodnili sme to tým, že návrh predložený poslancami OĽANO a Richardom Vašečkom je kombináciou dvoch legislatívnych návrhov, ktoré v septembri neprešli do druhého čítania. Druhý návrh poslankyň SNS obsahuje síce nové úpravy, zároveň však upravuje aj rovnaké právne vzťahy, o ktorých sa neúspešne hlasovalo v septembri. Preto by išlo o prerokovanie „tej istej veci“, čo je v rozpore s paragrafom § 96 ods. 3 Rokovacieho poriadku a uznesením č. 196 zo 16. mája. Ústavnoprávneho výboru NRSR. Podrobnú argumentáciu môžete nájsť TU:

http://moznostvolby.sk/wp-content/uploads/2019/10/List_predseda-NR-SR_final_3.10..pdf

Nebudeme
ticho!

Fotoarchív Povstanie pokračuje, Bratislava, 21.12.2019

Rokovali sme aj s poslancami a poslankyniam Ústavnoprávneho výboru. Vďaka našej advokačnej práci a analýze poslaneckých návrhov k interrupciám, predseda NR SR posunul daný návrh OĽANO na preskúmanie Ústavnoprávnemu výboru. Ústavnoprávny výbor rozhodol, že predložený návrh je v rozpore s rokovacím poriadkom, tak ako sme od začiatku tvrdili. O návrhu OĽANO sa vďaka zamietavému stanovisku v NR SR nehlasovalo. Ústavnoprávny výbor sa zaoberal aj navrhovaným zákonom SNS, avšak, v tomto prípade bol výsledok hlasovania Ústavnoprávneho Výboru sklamaním. V pomere 7:3 rozhodol, že prerokovanie návrhu zákona SNS nie je v rozpore s rokovacím poriadkom a NR SR o ňom bude hlasovať.

To pre naši iniciatívu *Nebudeme ticho!* samozrejme znamenalo ďalšiu veľkú advokačnú päťmesačnú prácu: analýzu zákona a jeho dopadu na práva žien, písanie listov do parlamentu, organizovanie pochodov, rokovania s poslancami a poslankyňami, práca s médiami, kampaň na sociálnych médiách, burcovanie ľudskoprávneho zahraničného sveta...

Noc pred schvaľovaním zákona 5.12.2019 sme mali informácie od poslancov a poslankýň, že zákon určite prejde. Nahnevané, smutné, ale nevzdávajúce sa sme vytvorili výzvu pre ľudí, aby doobeda zaplavili mailami schránky poslancov a poslankýň a žiadali ich, aby hlasovali proti. Inak povedané: Maternice Slovenska vyhlásili občiansku neposlušnosť! Pripravili sme text a vyzvali ľudí, aby ho skopírovali, doplnili vlastnými odkazmi a poslali ho poslancom a poslankyniam (ich mailové adresy sme tiež zverejnili v jednom dokumente - stačilo, aby si ich ľudia skopírovali a nemuseli ich prácne a po jednom hľadať na webe parlamentu). Celá výzva TU: <http://moznostvolby.sk/maternice-slovenska-tytmo-vyhlasuju-obciansku-neposlusnost/>

Na druhý deň, 6.12.2019 parlament predložený návrh neschválil.

List poslancom
a poslankyniam

Dámy a páni,

Vy, čo sa snažíte vstupovať do našich životov návrhmi na obmedzenie prístupu k interrupciám. Ďakujeme za Váš záujem o naše maternice, vaječníky, tehotenstvá. Teší nás, že sa už šiestykrát v tomto roku zaujímate o naše telá a osudy. Dlhšie sme totiž mali pocit, že naše životy pre Vás nie sú dôležité.

Ďakujeme Vám najmä my, ktoré pracujeme od rána do hlbkej noci, aby sme uživilí svoje rodiny a našli si čas aj na svoje deti, partnerov či partnerky.

Ďakujeme aj my, ktoré pracujeme v zlých podmienkach a za nízke platy v továrňach, školách, nemocniciach či mimovládnych organizáciách. Aj my, matky každého PIATEHO dieťaťa žijúceho na hranici chudoby, ako i my, samoživiteľky, ktoré každý deň drieme, aby sme uživilí svoje deti a nie vždy sa nám to darí.

Najväčšiu radosť máme však my, ženy, ktoré kvôli chudobe nemôžeme odísť z násilných vzťahov. A tak nás naši partneri znásilňujú a nútia rodiť deti, aby si nás ešte viac pripútali a aby naše deti museli žiť v strachu z každého ďalšieho dňa.

Naozaj sme рады, že sme Vás začali konečne zaujímať. Všimli sme si, že Vás najviac trápia naše maternice a to, že o nich nemáte dostatok informácií. Chceme Vám preto pomôcť a poskytnúť čo najviac spoľahlivých informácií:

Moja maternica (doplňte momentálny stav)

Srdečne pozdravujeme,

Ženy Slovenska, ktoré nechcú žiť v takom pekle ako ženy v Poľsku

PS: Držíme palce tej menšine poslankyň a poslancov, ktorí skutočne obhajujú naše právo na zdravie a dôstojnosť, aby vydržali. Bojujte s nami a za nás!

Advokačná práca zameraná na fázu prvého čítania môže mať veľa ďalších podob. Za posledné dva roky s ňou máme množstvo skúseností, keďže v rozmedzí rokov 2018 – 2020 bolo do NR SR predložených 11 návrhov na obmedzenie prístupu žien k bezpečným a legálnym interrupciám. Proti týmto snahám sa sformovala iniciatíva Nebudeme ticho! (ASPEKT, Možnosť voľby, Povstanie pokračuje), ktorej sa podarilo vyvolať veľký advokačný tlak, zmobilizovať verejnosť a s podporou občanov a občanov a ďalších organizácií (najmä Amnesty International Slovakia) prispieť k tomu, že tieto návrhy napokon neboli schválené. Vyžadovalo si to však enormné úsilie celej iniciatívy.

PRÍKLAD ADVOKAČNEJ PRÁCE PRED A POČAS 1. ČÍTANIA: ANALÝZA, LISTY A VARECHOVÉ PROTESTY

V júni 2020 boli v NR SR predložené celkovo 4 poslanecké návrhy s cieľom obmedziť prístup žien k umelému prerušeniu tehotenstva (návrhy č. 154, č. 145, č. 144 a č. 143), o ktorých sa malo rokovať na júlovej schôdzi v prvom čítaní. Iniciatíva *Nebudeme ticho!* musela urýchlene konať. Od zverejnenia do začiatku schôdze nám ostávali iba 3 týždne. Prvým krokom bola vypracovanie podrobnej argumentácie v podobe **Analýzy 4 poslaneckých návrhov**. Následne sme ju zaslali poslancom a poslankyniam do parlamentu spolu s výzvou na zamietnutie všetkých návrhov. Výzvu a analýzu sme zaslali médiám a rozšírili ju aj prostredníctvom sociálnych sietí. V advokačnej práci je kľúčové si dlhodobo budovať vzťahy s médiami a pravidelne aktualizovať databázu mediálnych kontaktov. Mnohé médiá využili našu argumentáciu a niektoré dokonca priamo vo svojich článkoch na samotnú analýzu prelinkovali.

Nasledovala práca na príprave občianskych protestov. Tie sa konali v 4 mestách na Slovensku a 2 v zahraničí. K organizáciám ASPEKT, Možnosť voľby a iniciatíve Povstanie pokračuje, ktoré organizovali protest 7.7.2020 v Bratislave sa pridali aj ľudia a iniciatívy v ďalších mestách (Košice, Liptovský Mikuláš, Banská Bystrica, Praha, Manchester). Organizátorky v **pozvánke na pochod** vyhlásili: „Nezaženiete nás do kuchyne. Verejný priestor je náš. Povymetáme ulice, urobíme hluk. Nebudeme ticho!“

Organizácie si zvolili ako symbol protestov varechy: „Varecha nám všetkým pomáha zabezpečovať jedlo pre seba aj druhých, je nástrojom starostlivosti. Varecha sa môže zdať ako symbol submisívnosti a úslužnosti. Lenže varecha je nedocenená.

Pochod za rešpektovanie reprodukčných práv

Fotoarchív Povstanie pokračuje, Bratislava, 07.07.2020

Tak ako starostlivosť. Varecha sa ľahko zmení na subverzívny nástroj. Varecha je nebezpečná. Varechu nájdeme vo väčšine domácností, máme ju poruke, čaká na príležitosť vyjsť do ulíc, obsadiť verejný priestor, nechať odkaz, vyjadriť sa“. Pochody a protesty mali obrovský úspech. V Bratislave ľudia zaplnili námestie. Odznali príhovory Aleny Faragulovej z Iniciatívy Povstanie pokračuje, Adriany Mesochoritsovej z Možnosti voľby a Zuzany Maďarovej za ASPEKT. Následne ľudia pochodovali ulicami až pred parlament, kde NR SR odkázali, že nebudeme ticho! (video).

VÝSLEDOK

Parlament 2 návrhy zamietol (Návrhy č. 144 a č. 143 z dielne Kotlebovci - Ľudová strana Naše Slovensko), 1 návrh stiahli predkladatelia z rokovania sami (Návrh č. 145 poslancov Národnej rady SR Tomáša Tarabu, Štefana Kuffu, Filipa Kuffu a Jána Podmanického) a návrh č. 154 skupiny poslankyň a poslancov OĽANO (známy aj ako „Záborskej návrh“) posunuli 81 hlasmi do druhého čítania.

4.2.2. DRUHÉ ČÍTANIE

Ak sa parlament uzniesol, že návrh prerokuje v druhom čítaní, rozhodne aj o pridelení návrhu zákona parlamentným výborom a určí gestorský výbor (návrh zákona sa vždy prideli aj ústavnoprávnemu výboru). Takže návrh najskôr prerokujú príslušné výbory a vypracujú k nemu svoje stanovisko (môžu odporúčať návrh schváliť, alebo neschváliť, prípadne navrhnúť pozmeňovacie alebo doplňujúce úpravy). Výbor má na prerokovanie návrhu najmenej 30 dní. Výbory môžu požiadať odborníkov a odborničky, aby vypracovali odborne posudky a stanoviská potrebné na rokovanie výborov a môžu ich pozvať aj na svoje schôdze. Výsledky z jednotlivých výborov

Pochod za rešpektovanie reprodukčných práv

Fotil Pavol Hardoš, Bratislava, 07.07.2020

spracuje tzv. gestorský výbor (výbor, do ktorého pôsobnosti patrí navrhovaný zákon) a na ich podklade vypracuje spoločnú správu. Spoločná správa výborov sa musí doručiť všetkým poslankyniam a poslancom. Gestorský výbor určí spoločného spravodajcu výborov, ktorý informuje NR SR o výsledku rokovania výborov a odôvodňuje stanovisko gestorského výboru.

TIP pre advokačnú prácu: **Spolupráca s Výbormi NR SR (príklad z praxe 2020)**

Zákon o obmedzení UPT č. 154 bol pridelený Ústavnoprávnemu výboru, Výboru NR SR pre sociálne veci a Výboru pre zdravotníctvo s lehotou na prerokovanie 11.9.2020. Ako gestorský výbor bol určený Výbor NR SR pre zdravotníctvo. Tieto informácie nájdete na web stránke NR SR, keď si vyhľadáte príslušný zákon a hlasovanie o ňom. Intenzívne sme preto začali komunikovať s predsedníčkou gestorského výboru, ako aj s niektorými poslancami a poslankyniam ostatných výborov. Pre advokačnú prácu je dôležité vedieť, že zasadnutia výboru sú verejné (do naplnenia kapacity miestnosti). Zistili sme, kedy bude zasadať Výbor pre zdravotníctvo, oznámili sme svoju časť a požiadali o prednesenie svojich pripomienok. Samotná predsedníčka nás následne pozvala na zasadnutie výboru, ako aj **pracovné stretnutie**, ktoré **výboru predchádzalo**. Pred zasadnutím sme zaslali našu analýzu zákona a list, kde sme stručne zhrnuli najväčšie výhrady. Požiadali sme tajomníčku výboru, aby distribuovala naše podporné materiály – poslanci a poslankyne majú často preplnené mailové schránky a je možné, že sa k vašim podkladom dostanú neskoro – je preto dôležité zabezpečiť doručenie materiálov napríklad na iné mailové adresy, alebo pripraviť zhrnutia, ktoré je možné vytlačiť a dať na stôl.

O návrhu zákona následne prebieha rozprava v parlamentnom pléne. Okrem pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov, ktoré vzišli z rokovania výborov, môžu podať ďalšie návrhy aj poslankyne a poslanci (súhlas najmenej 15) a zverejňujú sa na webovom sídle parlamentu. Po skončení rozpravy sa hlasuje o navrhnutých pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhoch. Parlament sa môže uznieť, že vráti návrh zákona na dopracovanie alebo odloží rokovanie o ňom. Ak bol návrh aj s prípadnými pozmeňujúcimi a doplňujúcimi návrhmi schválený, prerokuje sa v treťom čítaní.

4.2.3. TRETIE ČÍTANIE

V treťom čítaní sa hlasuje o návrhu zákona ako o celku. V tejto fáze je možné navrhnúť už len opravu legislatívno-technických a jazykových chýb. Možno tiež navrhnúť aj opakovanie druhého čítania (návrh musí predložiť najmenej 30 poslancov a poslankyň a potom sa o ňom hlasuje). Výsledkom tretieho čítania je buď definitívne prijatie zákona, alebo jeho odmietnutie.

TIPY

Zdroje užitočné k tvorbe právnych predpisov

Občiansky kompas: Ako sa zapojiť do tvorby právnych predpisov od VIA IURIS <https://viaiuris.sk/obciansky-kompas/ako-sa-zapojit-do-tvorby-pravnych-predpisov/>

Eva Kováčechová, Pavol Žilinčík: Ako sa rodí zákon: Legislatívny proces a miesto občana v ňom, Centrum pre podporu miestneho aktivizmu, 1999, dostupné TU: <https://viaiuris.sk/wp-content/uploads/2017/08/publikacia-1999-ako-sa-rodizakon.pdf>

Antalík, Bystrík: **LEGISLATÍVNY PROCES a možnosti participácie verejnosti**, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, Dostupné TU: http://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/otvorene_vladnutie/opengovweek2017/Legislativny-chodnik_prezentacia_final.pdf

Štefan Grman, Pavel Kanka: **Tvorba právnych predpisov v SR: Metodická príručka**, Bratislava, Centrum vzdelávania MPSVR SR, 2011, Dostupné TU: <https://www.ia.gov.sk/cv/images/projekty/2007az2013/27140130059/LEGpriruckaD.pdf>

PRÍKLADY Z PRAXE NEBUDEME TICHŤ! 2020

Nebudeme ticho!

Čo môžete robiť, keď bol zákon posunutý do druhého čítania?

- Rokujte s poslankyňami a poslancami

- Mediálna podpora

- Informujte zahraničie

- Mobilizujte mimovládne organizácie

- Využívajte sociálne siete

- Mobilizujte verejnosť

ROKUJTE S POSLANKYŇAMI A POSLANCAMI

Po posunutí zákona OĽANO č. tlač 154 v júli 2020 do druhého čítania začala ďalšia fáza advokačných prác. Parlamentná schôdza, na ktorej sa malo o návrhu rokovať bola naplánovaná na september. Odporúčame vždy sledovať **harmonogram schôdzí**, kde je rozpisovaný plán zasadnutí parlamentu na celý rok.

Počas tejto fázy sme zintenzívnili rokovania s jednotlivými poslancami a poslankyňami. Najskôr sme oslovovali tých a tie, ktoré v prvom čítaní hlasovali proti posunutiu zákona do druhého čítania, neskôr sme sa sústredili na predstretie našich argumentov aj nerozhodnutým (zdržali sa hlasovania). Napokon sme diskutovali aj s poslancami a poslankyniam, ktoré síce v prvom hlasovaní hlasovali za posunutie zákona, ale po preštudovaní našej analýzy boli ochotní s nami diskutovať a konzultovať. Konzultovali sme aj pozmeňujúce návrhy, ktorými sa časť NR SR snažila minimalizovať negatíva pôvodného návrhu č. 154. Našu odbornú argumentáciu si osvojili mnohí politici a političky. V poslednej fáze, kedy boli do NR SR predložené pozmeňujúce návrhy zo strany predkladateľiek a predkladateľov pôvodného návrhu, ktorými sa snažili vyvolať dojem, že sú „miernejšie“ a pomôžu ženám, sme vypracovali podklady o ich negatívnych dopadoch na zdravie a práva žien a zaslali sme ich deň pred rokovaním o nich do NR SR.

PRACUJTE NA MEDIÁLNEJ PODPORE

Veľká časť práce bola sústredená na prácu s médiami, keďže sme nevyhnutne potrebovali informovať verejnosť o tom, ako návrh negatívne dopadne na ženy a ich práva. Opakovane sme zasielali našu analýzu do médií, ako aj krátke zhrnutia z nej. Podarilo sa nám počas obdobia 3 mesiacoch dosiahnuť, že naša argumentácia sa objavila vo všetkých mienkotvorných médiách, ako aj na mnohých ďalších mediálnych portáloch. Poskytovali sme rozhovory, vyjadrenia.

INFORMUJTE ZAHRANIČIE, ŽE DOCHÁDZA K PORUŠOVANIU PRÁV ŽIEN VO VAŠEJ KRAJINE

Súčasťou prác bolo aj informovanie medzinárodnej verejnosti o situácii a budovanie zahraničnej podpory občianskej spoločnosti, a to najmä v spolupráci s našou zahraničnou spolupracujúcou organizáciou Centre for Reproductive Rights (CRP). Začiatkom septembra zaslalo do NR SR **list 111 zahraničných MVO** s výzvou na odmietnutie návrhu.

Veľmi dôležité bolo, že okrem občianskej spoločnosti zaslala **list do parlamentu Komisarčka Rady Európy pre ľudské práva**, v ktorom vyjadrila svoje znepokojenie nad situáciou na Slovensku a vyzvala na neschválenie návrhu. Rovnako reagovali lekárske organizácie: **vo svojom liste upozornila Medzinárodná federácia pre gynekológiu a pôrodníctvo (FIGO)** parlament, že ich návrhy sú pre ženy nebezpečné a mohli by obmedziť včasný prístup žien k bezpečnej interrupčnej starostlivosti; rovnako reagovala vo svojom liste aj FIAPAC). Listy sme zverejňovali

TIP:

pokúšajte sa vždy získať aj iné mailové adresy ako oficiálne zverejnené, ktoré zväčša spravujú asistenti a asistentky poslancov a poslankyň.

na našich portáloch a informovali o nich médiá. Zasielali sme ich aj všetky spolu opäť poslancom a poslankyniam, a to aj napriek tomu, že im boli oficiálne zaslané organizáciami. Mali sme informácie od viacerých, že o ich nevedeli, nakoľko majú veľa pošty.

MOBILIZUJTE MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE VO VAŠEJ KRAJINE

Okrem toho sme mobilizovali aj organizácie na Slovensku. Vypracovali sme výzvu parlamentu na odmietnutie návrhu a koordinovali jej podporu. Po vyzbieraní podpisov organizácií, sme **Výzvu 60 MVO** zo Slovenska zaslali do parlamentu.

VYUŽÍVAJTE POTENCIÁL SOCIÁLNYCH SIETÍ

Práca na sociálnych sieťach bola kľúčovou súčasťou advokácie. O všetkých krokoch a aktivitách sme ľudí informovali prostredníctvom FB, twitterov, instagramových účtoch všetkých 3 organizácií, ako aj ďalších organizácií, ktoré nás podporovali. Nemáme k dispozícii dáta za celú našu iniciatívu, ale pre ilustráciu: organický dosah sociálnych sietí Možnosť voľby bol za obdobie júl až september 2020 celkom spolu skvelých 542.927

MOBILIZUJTE VEREJNOSŤ: OBČIANSKA MOBILIZÁCIA A ANGAŽOVANOSŤ V ČASE KORONAKRÍZY

V každej advokačnej práci je nesmierne dôležité získavanie podpory občanov a občanov pre ochranu ľudských práv a ich mobilizovanie/aktívne zapájanie sa do advokačných aktivít. Budovanie spravodlivej spoločnosti si vyžaduje, aby hlas ľudí aktívne zaznel vo verejnom priestor. Zároveň tak podporíte vytváranie angažovanej siete ľudí, ktorá dokáže dlhodobo vytvárať tlak na verejných aktéroch a aktérky a dožadovať sa ochrany práv. Preto organizovanie verejných akcií

Tisíc variev pre parlament

Fotila Martina Zboroňová, Bratislava, 14.09.2020

A photograph of a protest in a public square. The central focus is a wooden spoon held upright, with the Czech text '! NEBUDEME TICHY !!!' (We will not be silent!!!) written in black marker on its bowl. The background is a blurred public square with cobblestone paving, where several people are gathered. In the upper right, a person is seen holding a blue pot aloft. To the left, a white building with windows is visible. The overall scene suggests a peaceful demonstration or rally.

**! NEBUDEME
TICHY !!!**

Fotila: **Dorota Holubová**

a mobilizácia ľudí vždy tvorila zásadnú časť advokačných aktivít iniciatívy *Nebudeme ticho*. V predchádzajúcom období iniciatíva organizovala viacero pochodov. Avšak vzhľadom na zhoršujúcu sa pandemickú situáciu pri poslednom návrhu na obmedzenie reprodukčných práv žien (september 2020) sme nemohli realizovať verejné pochody/protesty bežným spôsobom – v podobe zhromažďovania sa ľudí. Ticho sme však neostali a verejný priestor sme zaplnil – niekde symbolicky, niekde reálne. Tu prinášame príklady ako mobilizovať verejnosť v čase koronakrízy.

PRÍKLADY Z PRAXE 2020

**1.000
varech**

Mobilizácia v čase korony: Vo verejnom priestore za rešpektovanie reprodukčných práv a TISÍC VARIECH PRE PARLAMENT

Dva dni pred naplánovaným pochodom sa výrazne zhoršila epidemiologickej situácia v Bratislave. Rozhodli sme sa zrušiť naplánovaný pochod v podobe živej reťaze s rozstupmi. Naším cieľom bola bezpečná spoločnosť pre všetky a všetkých. Namiesto pochodu sme preto zorganizovali akciu

NEBUDEME TICHŤ! VARECHY OBSADIA ULICE!

Vo verejnom priestore za rešpektovanie reprodukčných práv.

Vyzvali sme ňou ľudí na viacero akcií:

- **SLÁVNOSTNÉ KLADENIE VARIECH**

Vyberte zo šuflíkov varechy, vystrihnite si varechy z kartónu, vyrobte z iných materiálov. Napíšte na varechy, čo si o obmedzovaní reprodukčných práv myslíte. Nasaďte si rúško. Vezmite varechu a vyberte sa na prechádzku. Od pondelka 14. septembra až do 16. septembra ich budeme nosiť – k parlamentu, k miestnym, mestským a iným úradom, do parkov, pred sídla politických strán, na parkoviská aj vresoviská. Naš odkaz sa dostane do verejného priestoru.

- **VARECHY IDÚ ONLINE**

Odfotoťte varechu a zverejnite fotku na Facebooku, Instagrame alebo na Twitteri s hashtagmi #NebudemeTicho a #BuducnostJeVarecha. Pošlite ju aj s odkazom do národnej rady. Požiadajte poslankyne a poslancov, aby svojím hlasom nepodporili obmedzovanie reprodukčných práv na Slovensku. Žiadajte solidaritu. Stiahnite si vzor listu do parlamentu a maily NR SR na našich stránkach.

- **VEREJNÝ PRIESTOR JE NÁŠ**

Veľmi nás potešilo, keď sme na prechádzke Bratislavou a inými mestami videli rôzne plagáty, nálepky a odkazy, ktoré podporujú feministické vízie spoločnosti, ľudské práva a sociálnu spravodlivosť (na fotkách). Pripravili sme teda rôzne plagáty

a nálepky #NebudemeTicho, ktoré si môžete vytlačiť a vylepiť, kde len budete chcieť. Verejný priestor je náš! Plagáty si môžete stiahnuť tu: <http://www.aspekt.sk/content/aspektin/plagaty-nejbudeme-ticho>

Realizovať sa môžete aj vy. Pripravte podpornú grafiku, umiestnite ju do verejného priestoru, odfoťte a postnite online s #NebudemeTicho alebo nám ju pošlite a my ju zverejníme.

Fotoarchív Povstanie pokračuje, Bratislava, 14.09.2020

• TISÍC VARIIECH PRE PARLAMENT

V deň začiatku rokovania parlamentu sme zorganizovali zbierku variev s odkazmi pre poslankyne a poslancov. vyzvali sme ľudí: „Ukážme zodpovedným, že sa vieme organizovať a nie je nám jedno, ak chcú obmedzovať naše reprodukčné práva. Prineste aspoň 10 variev alebo iných kusov domáceho náčinia (tlačiky, pokrievky, metly) pred parlament v stredu 16. 9. 2020 medzi 16.00 a 19.00. Môžete ich vyrobiť aj z kartónu či iného materiálu. Varechy priebežne počítame a po skončení zbierky ich slávnostne odovzdáme do parlamentu.“

• VARECHY OBSADILI PARLAMENT A BUDÚ DNES PRI HLASOVANÍ

Deň pred rokovaním sme okrem zaslania stručne zhrnutých argumentov na odmietnutie návrhu a pozmeňovacieho návrhu Záborskej priniesli do parlamentu aj vyzbierané varechy a požiadali o ich distribúciu. Ráno, v deň rokovania parlamentu o návrhu ich predsedníčka Zdravotníckeho výboru NR SR Janka Cigánková Bittó a jej kolegovia dali každému poslancovi a poslankyni na stôl. Aby im pripomínalo, že máme právo rozhodovať o svojom tele, že nám nemôžu brať možnosť voľby.

Fotila Jana Cigániková, NR SR, 29.09.2020

VÝSLEDOK

NR SR navrhovaný zákon neschválila. Akokoľvek beznádejne to na začiatku vyzeralo (predpokladalo sa, že zákon prejde v parlamente „hladko“) aj vďaka obrovskej angažovanosti iniciatívy Nebudeme ticho, občianok a občanov, ďalších organizácií sa tento čierny scenár nepotvrdil. Nebyť ticho má zmysel!

Odporúčania ako organizovať verejné zhromaždenia, protesty, pochody

Ak to situácia umožňuje, je veľmi dôležité mobilizovať ľudí, aby sa zúčastnili protestov či pochodov. Iniciatíva Nebudeme ticho“, ako sme už viackrát spomenuli, organizovala verejné pochody viackrát. Najskôr sme sa sústreďovali na pochody v hlavnom meste, kde sídli vláda a parlament, neskôr sme sa snažili pomôcť ľuďom, aby organizovali verejné protesty aj v iných mestách. Ako uviedli organizátorky: „Vytvárajme svojpomocne hnutie zdola, lebo to je šanca, aby naše hlasy a potreby boli súčasťou rozhodovania a zmien.“ Pre ľudí, ktorí sa chceli verejne postaviť za rešpektovanie reprodukčných práv a zorganizovať pochod alebo inú verejnú akciu sme ponúkli podporu v podobe stručného manuálu. Ten prináša návod ako nahlasovať podujatie na úradoch a rôzne ďalšie tipy.

PRÍKLAD Z REPROORGANIZAČNEJ KUCHÁRKY

verejné
zhromaždenie

Čo potrebujete na zvolanie verejného zhromaždenia a pochodu

LEGÁLNE POVINNOSTI

Myslite na to, že verejné zhromaždenie je vaše právo. Nepotrebuje si pýtať povolenie, máte len oznamovaciu povinnosť.

Mestu, obci alebo mestskej časti, ktorej pozemok patrí, treba písomne oznámiť, že sa bude konať verejné zhromaždenie alebo pochod.

Každá obec alebo mestská časť by na svojich stránkach mala mať formulár „Oznámenie o zvolaní verejného zhromaždenia“ aj s informáciou, komu a ako ho treba doručiť. V mnohých mestách je možné aj elektronické doručenie. Ak stránka vášho mesta alebo obce formulár nemá, použite formulár inej obce (napríklad TU).

Oznámenie treba odovzdať aspoň 5 dní pred konaním akcie.

Oznámenie treba odovzdať aspoň 5 dní pred konaním akcie.

Zvoláateľkou alebo zvoláateľom verejného zhromaždenia môže byť ktorýkoľvek plnoletý človek so slovenským občianstvom, právnická osoba alebo skupina osôb so sídlom, podnikom alebo organizačnou zložkou v SR. V tlačive sa uvádza aj ďalšia osoba alebo osoby oprávnené konať v mene zvoláateľa alebo zvoláateľky.

V prípade statického zhromaždenia aj pochodu je právny dôvod ho nepovoliť len vtedy, ak sa na rovnakom mieste v tom istom čase už koná iná oznámená akcia, alebo ak by podujatie neprimerane obmedzilo dopravu.

V oznámení sa uvádza aj počet usporiadateľiek a usporiadateľov, čo sú ľudia dohliadajúci na priebeh zhromaždenia. Odporúčame 1 osobu na 50 až 100 odhadovaných účastníkov a účastníčok. Na zhromaždení musia mať viditeľné označenie, napríklad ružovú/oranžovú/žltú pásku na ramene.

Oznamovateľ, oznamovateľka alebo osoba splnomocnená konať v ich mene má povinnosť oficiálne začať a na koniec aj rozpustiť zhromaždenie. Súčasne je kontaktnou osobou pre miestny úrad.

Celú reprovkuchárku nájdete TU:

Nebudeme ticho: reproorganizačná kuchárka 2020 In ASPEKTin - feministický webzin. ISSN 1225-8982. Uverejnené 30/06/2020. Získané 06/11/2020 - 17:15.

Dostupné na

<http://www.aspekt.sk/content/aspektin/nebudeme-ticho-reproorganizacna-kucharka-2020>

Fotila: **Jana Čavojská**

5.

KAMPANE AKO ADVOKAČNÉ NÁSTROJE

Občianske kampane sú veľmi efektívnym advokačným nástrojom. Milan Šagát a Dana Mareková vo svojej „Stručnej príručke ku kampaniam“ sformulovali nasledovnú definíciu občianskej kampane: „Kampaň chápeme ako premyslený, naplánovaný (a priebežne vyhodnocovaný) sled krokov realizovaný v rámci jednotnej stratégie, ktoré vedú z východiskovej pozície (štart) k želanému výslednému stavu (cieľ). Kampaň je nastavená na riešenie spoločenského problému a výsledný stav má charakter systémovej zmeny, napríklad zmeny postojov populácie, praxe úradov, zmeny verejnej politiky a podobne.“

Vzhľadom na to, že realizácia kampane je pomerne zložitým procesom, odporúčame oboznámiť sa s jednotlivými fázami kampane, ich plánovaním a vhodnými stratégiami. Poslúžiť vám môže nasledovná príručka:

Milan Šagát – Dana Mareková: Stručná príručka ku kampaniam, Nadácia otvorenej spoločnosti, dostupná: <https://acfslovakia.sk/engine/wp-content/uploads/2020/09/Prirucka-ku-kampaniam.pdf?fbclid=IwAR3NrOxiiZLrEXEafxuyBL0EUVyQ6kHp4Fw4Hzs-kPiWliygtLKb1OW1Ykg>

My vám prinášame pohľad do našej „kampaňovej“ kuchyne a predstavíme vám konkrétne príklady kampaní našej organizácie Možnosť voľby, zameraných na podporu Istanbulskeho dohovoru.

Podpisová akcia v Spišskej Novej Vsi v spolupráci s OZ HANA a Divadlo na opätkoch

Spišská Nová Ves
27.04.2015

PRÍKLAD PRVEJ KAMPANE

Odzvoňme násiliu na ženách

Celoštátna kampaň o.z. Možnosť voľby
„Odzvoňme násiliu na ženách – Podporíme Istanbulský dohovor“

● Kontext

● Priebeh kampane

● Prvá fáza informačná

● Otvorte sa rôznosti a do podpory kampane vtiahnite rôznych ľudí, organizácie, iniciatívy

● Druhá fáza kampane

● Moment prekvapenia, načasovania videa a spolupráca s bulvárnym médiom

● Tlačová konferencia: Známi muži sa postavili proti násiliu páchanému na ženách

● Profesionálne fotografie

● Výsledky

● Facebook

● Spoty vo verejnoprávnej RTVS (Rozhlas a televízia Slovensko)

● Podpisové akcie v rôznych mestách Slovenska

KONTEXT

Slovenská republika podpísala Istanbulský dohovor 11. mája 2011 ako jedna z prvých krajín Rady Európy a zaviazala sa ho ratifikovať do konca roka 2013. Nestalo sa tak. Namiesto toho začali prevládať vo verejnom diskurze hlasy konzervatívnych skupín, ktoré dohovor odmietali. Okrem šírenia dezinformácií a mýtov o ID a „rodovej ideológii“, sa sústredili na ovplyvňovanie vlády, ktorá pod ich vplyvom ratifikáciu neustále odsúvala. Čelili sme teda situácii, kedy malá časť verejnosti na Slovensku mala silný hlas vo verejnom diskurze a vplyv na politikov a političky a vytvárala dojem, že zastupuje väčšiu časť verejnosti. V tom čase široká verejnosť nebola dostatočne informovaná o dohovore, a ak, tak mala k dispozícii najmä množstvo klamlivých a zavádzajúcich informácií. A tak sme sa rozhodli zrealizovali kampaň na podporu dohovoru. Považovali sme za dôležité, aby ľudskoprávne organizácie

získali a upevnili svoj hlas vo verejnom priestore a využili ho na sprostredkovanie jasných a zrozumiteľných informácií o dohovore. Výzvou pripravovanej kampane bolo naplniť Istanbulský dohovor obsahom, ktorý si verejnosť dokáže predstaviť, zapamätať a ktorý dokáže verejnosť zmobilizovať.

Heslo vyjadrovalo vieru, že ratifikácia a implementácia dohovoru môže priniesť zásadný prelom a prispieť k ukončeniu násillia páchaného na ženách.

PRIEBEH KAMPANE:

Kampaň **Odzvoňme násilliu na ženách – Podporme Istanbulský dohovor** si stanovila dva hlavné ciele – prispieť k ratifikácii Istanbulského dohovoru a mobilizovať verejnosť v podpore Istanbulského dohovoru. Súčasťou oboch cieľov bolo zvýšiť informovanosť odbornej aj laickej verejnosti o dohovore. K čiastkovým cieľom kampane patrili: spojiť Istanbulský dohovor s témou násillia páchaného na ženách („naplniť“ politický dokument konkrétnym obsahom), zapojiť do kampane známe osobnosti (najmä mužov), vytvoriť pozitívny obraz o ratifikácii Istanbulského dohovoru vo verejnom diskurze. Vzhľadom na ciele sa kampaň realizovala v troch fázach: informačná fáza zameraná primárne na zvyšovanie povedomia o téme

Fotila Jana Čavojská pre Možnosť voľby, **Na bicykli sme si rovní**

Bratislava
26.09.2014

i dohovore (september 2014 – apríl 2015), fáza prekvapenia a vzbudenia pozornosti (apríl 2015) a nakoniec mobilizačná fáza (apríl – júl 2015). Sociálna kampaň na podporu Istanbulskeho dohovoru bola realizovaná v rámci projektu Možnosti voľby „Podpora ratifikácie a implementácie Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násilí na ženách a domácejmu násilíu a o boji proti nemu“, ktorý bol podporený z Fondu pre mimovládne organizácie, financovaného z Finančného mechanizmu EHP 2009-2014. Správcom fondu bola adácia otvorenej spoločnosti – Open Society Foundation.

PRVÁ FÁZA INFORMAČNÁ:

V tejto fáze sme sa sústredili na širokú medializáciu informácií o dohovore. Úzko sme spolupracovali s médiami, tvorili sme informačné materiály, vydávali tlačové správy, poskytovali rozhovory (články a rozhovory v mienkotvorných médiách, účasť v TV a rozhlasových reláciách), informovali sme verejnosť prostredníctvom sociálnych sietí (okrem našej FB, sme na podporu vytvorili aj samostatnú **FB stránku Istanbulský dohovor**. Našu spoluprácu s médiami sme posilnili realizáciou „Raňajok s novinárkami“, na ktorom sme poskytli hĺbkové informácie o Istanbulskom dohovore a diskutovali o možnostiach spolupráce. Organizovali sme aj okrúhle stoly, diskusie, zrealizovali sme samostatný 80 hodinový tréning zameraný na Istanbulský dohovor, tvorili analytické materiály a štúdie súvisiace s dohovorom. Celú kampaň sprevádzali aj advokačné aktivity (rokovania s politikmi a političkami, písanie otvorených listov, návrhy uznesení a pod.)

Fotila Jana Čavojská pre Možnosť voľby, **Na bicykli sme si rovní**

Bratislava
26.09.2014

■ OTVORTE SA RÔZNOSTI A DO PODPORY KAMPANE
VTIAHNITE RÔZNYCH ĽUDÍ, ORGANIZÁCIE, INICIATÍVY

Počas prvej fázy sme realizovali množstvo podporných aktivít. Prvú fázu sme odštartovali cyklojazdou po Bratislave s názvom **Na bicykli sme si rovní**, ktorú sme spoluorganizovali vďaka iniciatívam Cyklokoalícia a Cyklokuchyňa. Na začiatku jazdy sme ľuďom porozdávali fialové stuhy a vysvetlili, o čom je kampaň Možnosti voľby. Porozdávali sme štítky s odkazom na webovú stránku Možnosť voľby a facebookovú stránku Istanbulský dohovor. Táto akcia nám otvorila dvere k novému okruhu ľudí, ktorí sa téme násilia na ženách doposiaľ neangažovali.

Ďalšiu dve akcie s názvom „**Vypískajme násilie na ženách**“ sme realizovali v novembri a decembri 2014 v rámci *16 dní aktivizmu proti násiliu páchanému na ženách*. Pískačky (ide o akciu, na ktorej sa na verejnom priestranstve písťalkami „vypíska“ násilie na ženách) sme tentokrát zamerali na Istanbulský dohovor, aby sme prispeli k jednému z cieľov kampane – spojiť tému násilia páchaného na ženách s Istanbulským dohovorom. Keďže sme chceli predísť tomu, aby sa dohovor chápal ako politický dokument vzdialený každodennému životu ľudí, predstavili sme ho prostredníctvom konkrétnych opatrení, ktoré navrhuje v rámci riešenia násilia páchaného na ženách (krízové linky, bezpečné ženské domy, podpora MVO). Obe podujatia sme zrealizovali s mimovládnyimi organizáciami, ktoré sa venujú téme násilia páchaného na ženách, ako aj s verejnými inštitúciami ako Úrad vlády SR, magistrát mesta Bratislava, veľvyslanectvo USA a veľvyslanectvo Nórskeho kráľovstva. Verejnosť mohla na podujatiach vyjadriť svoj postoj k násiliu páchanému na ženách prostredníctvom hesiel, s ktorými ich odfotografovala profesionálna fotografka Jana Čavojská. Takto vznikli fotografie, ktoré spájajú násilie páchané na ženách s Istanbulským dohovorom a boli diseminované prostredníctvom médií a našich sociálnych sietí.

Fotografie z akcie Vypískajme násilie na ženách v Bratislave; Jana Čavojská

Nastupujúci primátor Bratislavy Ivo Nesrovnal, odchádzajúci primátor Bratislavy Milan Ftáčnik, veľvyslanec USA Theodore Sedgwick a veľvyslankyňa Nórskeho kráľovstva Inga Magistad

Vypískajme násilie na ženách – podporme Istanbúlský dohovor
Bratislava
10.12.2014
Foto archiv
Možnosť voľby

Na pískačke sme tiež predstavili prvé video kampane **Animované video Podporujeme Istanbulský dohovor**, ktoré bolo edukačné. Ilustrovali sme v ňom aké pozitívne dôsledky môže mať ratifikácia a dôsledná implementácia Istanbulskeho dohovoru pre ženu zažívajúcu násilie. Dôraz sme kládli na krízové linky, ktoré sú bezplatné a fungujú nepretržite, efektívny zásah polície v prípade, že dochádza k násiliu, sieť bezpečných ženských domov, účinné poradenstvo, do ktorého sú zapojené rôzne spolupracujúce profesie. Video má ukázať, aká situácia by nastala, ak by bol ratifikovaný a implementovaný Istanbulský dohovor a v závere ukáže, že realita na Slovensku je iná a na dôsledné riešenie násillia páchaného na ženách ešte stále čakáme. Posledný záber upozorňuje na webovú stránku organizácie, kde sa nachádzali všetky aktuálne informácie o kampani a na ktorej sú aj po skončení kampane k dispozícii rôzne materiály k téme. Text videa pripravili Adriana Mesochoritsová a Zuzana Maďarová, graficky stvárnila výtvarníčka Ivana Šáteková a produkoval kreatívna skupina Ževraj (v zložení výtvarníčka Ivana Šáteková a odborníci na PR a reklamu Juraj Bartoš a Jakub Reken). Video sme odvtedy šírili na sociálnych sieťach, využívalo sa na mnohých vzdelávacích akciách, konferenciách, na školách, v médiách.

Video aj s anglickými titulkami nájdete tu: <https://www.youtube.com/watch?v=bZeCywAYeF0>

K ďalším podporným aktivitám patrila spolupráca s Prešporským divadlom, ktoré spracúva rôzne spoločenské témy. V inscenácii **Som najlepšia**, ktoré pripravili Judita Hansman a Ivan Blahút (scenár, réžia) a v ktorom hrajú Judita Hansman a Elena Kolek-Spaskov, sa spracúva téma násillia páchaného na ženách prostredníctvom príbehu matky a dcéry a ich vzájomného odcudzenia a zblíženia. Po divadelnom predstavení sme s herečkami a publikom viedli diskusiu o násillí páchanom na ženách a Istanbulskom dohovore a predstavili sme aj kampaň na jeho podporu. Na oboch diskusiách sa zbierali podpisy pod výzvu na podporu dohovoru. Judita Hansman podporila kampaň aj fotografiou.

Judita Hansman na fotografii z kampane a fotky z diskusie po predstavení Som najlepšia.

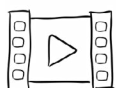

DRUHÁ FÁZA KAMPANE

Druhá fáza kampane bola založená na troch základných princípoch: prekvapenie, známe osobnosti, mobilizácia. Samozrejme, predchádzala jej dlhá a náročná príprava.

S kreatívnym tímom Že vraj sme pripravili koncepcie druhej fázy a okrem prvého edukačného videa, ďalšie 4 videá a v spolupráci s fotografom Jakubom Haukrechtom profesionálne fotografie. Rovnako sme pripravili **výzvu najvyšším politickým predstaviteľom**, ktorú podporili mnohé známe osobnosti a organizácie. Vyzývali sme na urýchlenie ratifikácie dohovoru a jeho dôslednú implementáciu, čím by naša krajina dala jasne najavo, že násilie páchané na ženách je v našej spoločnosti neprijateľné. Výzvu aj s menami známych osobností sme zverejnili a ľudia mali možnosť ju elektronicky i papierovo podpísať. Všetky materiály kampane boli zároveň tvorené tak, aby sa z každého kreatívneho materiálu (videá, fotky) dalo prekliknúť na výzvu.

Videá: Jeden z najdôležitejších výstupov kampane tvorili videá, ktorých cieľom bola mobilizácia verejnosti. **Všetky videá boli ukončené symbolickým odzvonením násilia prostredníctvom priloženie prsta na zvonček s heslom kampane. Tie boli interaktívne: ak ich ľudia klikli, prehodilo ich to na stránku s Výzvou, ktorú mohli podpísať.** Jednotlivé videá boli zamerané na rozličné cieľové skupiny a rôzne typy médií (podľa fázy kampane). Tu sme ich zoradili v poradí, v akej boli predstavené verejnosti.

Robo Jakab testuje našu spoločnosť

Video aj s anglickými titulkami je dostupné

TU: <https://www.youtube.com/watch?v=iJbG-07rfdY>

Obsahom videa, v ktorom vystupuje herec Róbert Jakab a herečka Zuzana Konečná je zamerané na „testovanie“ spoločnosti na Slovensku voči násiliu páchanému na ženách. V závere herec vyjadrí podporu Istanbulskému dohovoru a video sa končí grafikou, ktorá je zjednocujúca pre všetky hrané videá, ako aj pre fotografie (heslo kampane Odzvoňme násiliu na ženách – Podporme Istanbulský dohovor a preklik na znenie výzvy, kde ju možno podpísať). Cieľom videa bolo ukázať autentické reakcie ľudí na násilie páchané na ženách, ktoré symbolizuje postoje spoločnosti aj politických predstaviteľov a predstaviteľky k tomuto problému. Zároveň bolo cieľom predstaviť tým ľuďom, ktorí voči problému nie sú ľahostajní, čo môžu urobiť – priamo vo chvíli, keď publikum pozeralo toto video, mohlo kedykoľvek prostredníctvom interaktívnych prvkov podporiť výzvu na urýchlenie ratifikácie Istanbulského

dohovoru. Zároveň sme na webovej stránke Možnosti voľby, ako aj na facebookovej stránke Istanbulský dohovor zverejňovali informácie o bezplatnej non-stop krízovej linke určenej pre ženy zažívajúce násilie, ako aj pre osoby, ktoré im chcú pomôcť a nevedia ako.

MOMENT PREKVAPENIA, NAČASOVANIA VIDEO A SPOLUPRÁČA S BULVÁRNÝM MÉDIOM:

Toto video slúžilo ako teaser kampane a bolo zverejnené dva dni pred oficiálnym spustením kampane na tlačovej konferencii, čím sme dosiahli vzбудenie záujmu ľudí a médií o kampaň. Ešte pred oficiálnym predstavením kampane sme naviazali spoluprácu s dvoma najčítanejšími bulvárnyimi denníkmi Nový čas a Plus 1 deň, ktorým sme ponúkli video Róberta Jakaba. Na základe dohody sme ďalej spolupracovali s najčítanejším online portálom bulvárneho denníka Nový čas (cas.sk), ktorému sme exkluzívne ponúkli video so sprievodným textovým materiálom informujúcim o tom, že Jakab testoval citlivosť našej spoločnosti voči násiliu na ženách. Podľa dohody redakcia zverejnila nezmenený textový materiál, ako aj výrazný odkaz na podpisovú výzvu na podporu Istanbulskeho dohovoru. Video zaznamenalo veľký úspech a 24 hodín od zverejnenia patril tento článok k najčítanejším. *Prostredníctvom portálu cas.sk článok zdieľalo v priebehu jedného dňa na sociálnej sieti Facebook 6 300 ľudí a v tomto období sme zaznamenali aj jeden z najväčších nárastov elektronických podpisov na platforme Changenet.* Do ukončenia kampane patrila stránka cas.sk k tým, z ktorých prišlo na výzvu najviac ľudí. Táto efektivita bola spôsobená aj bulvárnym titulkom, ktorý článok uvádzal: **Zábery, ktoré by malo vidieť celé Slovensko: Herec Róbert Jakab surovec a násilník?!** Napriek tomu, že organizácia Možnosť voľby, ako aj herec Róbert Jakab išli do veľkého rizika, tým, že článok bol napísaný korektne a vysvetľujúco rovnako ako bolo jasné samotné video, toto riziko sa ukázalo ako produktívne a celý materiál ako nezraňujúci.

TLAČOVÁ KONFERENCIA: ZNÁMI MUŽI SA POSTAVILI PROTI NÁSILIU PÁCHANÉMU NA ŽENÁCH

Druhú fázu kampane sme oficiálne odštartovali o dva dni **tlačovou konferenciou organizácie Možnosť voľby**. Predstavili sme na nej známych mužov, ktorí sa rozhodli spoločne prehovoriť proti násiliu páchanému na ženách. Po prvý raz v Slovenskej republike vystúpili muži – herci, speváci, športovci, výtvarníci, hudobníci, aby odkázali iným mužom, že páchať násilie na ženách je nesprávne. Zároveň prišli s dôležitým posolstvom, že vždy môžeme niečo urobiť, aby sme násilie páchané na ženách zastavili. Preto sa rozhodli podporiť Istanbulský dohovor a urýchliť jeho ratifikáciu. Na tlačovej konferencii s nami vystúpili aj dvaja herci, ktorí s nami spolupracovali na kampani spevák Ján Kuric a herec Ivo Gogál.

Foto:

Z tlačovej konferencie Možnosť voľby; zľava do prava: právnička Zuzana Magurová (Možnosť voľby), spevák Ján Kuric, politologička Adriana Mesochoritsová (Možnosť voľby), herec Ivo Gogál.

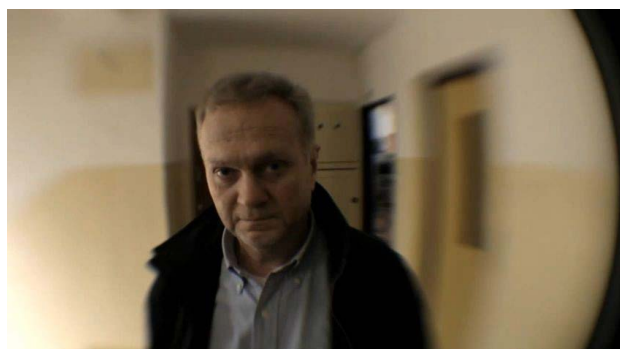

Na tlačovej konferencii sme ako prvé prezentovali video, ktoré vysvetľuje základný koncept kampane – odzvoniť násiliu na ženách môžeme aj tak, že svojim podpisom podporíme Istanbulský dohovor. Video zároveň konceptuálne dopĺňa spot s Róbertom Jakabom. Tentokrát ukazuje známeho speváka Jána Kurica, ktorý prichádza domov a po vystúpení z výtahu počuje, že sa z vedľajšieho bytu ozýva krik a evidentne sa tam muž dopúšťa násilia na žene. Prostredníctvom spevákovho vnútorného hlasu sa dozvedáme, čo sa v ňom deje a ako sa rozhoduje. Po Kuricovej otázke – Čo ak neurobím nič? Sa však hluk zvyšuje a on sa rozhodne konať. Keď zazvoní na zvonček vedľajšieho bytu, perspektíva sa mení a speváka vidíme cez „kukátko“ (priezor) dverí, teda pohľad, ktorý poskytujú aj všetky profesionálne fotografie kampane. Heslo oznamuje, že násiliu na ženách odzvoníme, keď podporíme Istanbulský dohovor.

Video: Janko Kuric odzváňa násiliu na ženách

Video s anglickými titulkami dostupné TU:

https://www.youtube.com/watch?v=O_iEDyPW2jA

PROFESIONÁLNE FOTOGRAFIE

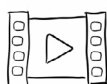
Rovnako sme predsatvili aj úspešnú spoluprácu s ďalšími známymi osobnosťami, keďže cieľom kampane bolo zapojiť mužov rôzneho veku a z rôznych oblastí verejného života, čo sa aj podarilo. Vo videách účinkovali: herec Róbert Jakab, spevák Ján Kuric, raper Majk Spirit, herec Richard Stanke, hokejista Richard Lintner, hudobník a redaktor Michael Szatmary, spevák Jakub Petraník, osobný tréner a muž roka 2008 Martin Šmahel a herec Ivo Gogál. Okrem nich podporili kampaň prostredníctvom fotografií: vodní slalomári Peter a Pavol Hochschornerovci, hokejista Michal Handzuš, herec Přemyslav Boublík, lyžiar Adam Žampa, vodný slalomár Alexander Slafkovský, hudobná skupina Nebeská muzika, koncertný

majster Slovenskej filharmónie Jozef Horváth či výtvarník Peter Stankovič.

Známe osobnosti teda tvorili rôznorodú mozaiku, patrili k rôznym vekovým kategóriám, boli z oblastí hudby, filmu a divadla, športu či žurnalistiky a mali tak potenciál osloviť mainstreamové aj alternatívne publikum.

Fotografie sme neskôr postupne zverejňovali na sociálnych sieťach s výzvou: Znami muži podporujú Istanbulský dohovor. Pridajte sa aj vy! Prostredníctvom fotografií bolo možné prekliknúť sa na výzvu a pridať sa k signatárom a signatárkam.

Výber z fotografií kampane, autor: Jakub Hauskrecht

Video: Znami muži vystúpili proti násiliu na ženách

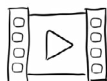
Dostupné TU: <https://www.youtube.com/watch?v=4LcroEob-oQ>

Druhým videom, ktoré sme predstavili, bolo video *Znami muži vystúpili proti násiliu na ženách*. V tomto spote vystupuje spolu šesť známych mužských osobností z rôznych oblastí spoločnosti, aby verejne odsúdili násilie páchané na ženách a podporili Istanbulský dohovor. Do videa sa nám podarilo zapojiť hokejistu Richarda Lintnera, ktorý bol dôležitou zložkou kampane aj preto, lebo patrí k najobľúbenejším športovcom na Slovensku, aj preto, lebo kampaň sa realizovala počas majstrovstiev sveta v hokeji. Významnou osobnosťou kampane bol aj herec Ivo Gogál, ktorý sa zúčastnil aj na tlačovej konferencii, kde hovoril o svojej motivácii zapojiť sa do kampane. Súčasťou videa sú aj herec Richard Stanke, spevák Jakub Petraník, novinár a hudobník Michael Szatmary a osobný tréner a Muž roka 2008 Martin Šmahel. Aj scenár videa je tvorený ako mozaika, keď každý zo zúčastnených prispeje vetou a vytvorí sa ucelená informácia. Prvá časť videa opisuje súčasný stav v oblasti násilia páchaného na ženách na Slovensku, druhá časť je viac mobilizačná, presvedčča o tom, že každý a každá z nás sa môže stať súčasťou riešenia, vyzýva na

spoločné konanie a nakoniec na podpísanie výzvy na podporu Istanbulskeho dohovoru. Cieľom videa je podporiť dôveryhodnosť výzvy aj tým, že ukážeme známe osobnosti, ktoré v pozícii „role models“ podporujú Istanbulský dohovor.

V tomto videu je najviditeľnejší odkaz celej kampane – **zapojiť do riešenia problému násilia páchaného na ženách mužov**. Naším cieľom bolo ukázať, že známi muži odsudzujú násilie na ženách a považujú ho za neprijateľné. Tiež sme chceli ukázať, že existuje veľa mužov, ktorí sú ochotní sa proti násiliu verejne postaviť a proti nemu konať. Silný odkaz tohto videa je teda – násilie páchané na ženách sa dotýka nás všetkých.

Niekoľko dní po spustení kampane sme zverejnili posledné video. so známym s raperom Majkom Spiritom. Spreádzala ho širšia medializácia, ktorú sme dosiahli zaslaním samostatnej tlačovej správy **Majk Spirit: Každý chlap sa môže rozhodnúť**

Video: Majk Spirit odzváňa násiliu na ženách

<https://www.youtube.com/watch?v=RHZpl9vQbms>

Spot sa odohráva sa v nahrávacom štúdiu, kde raper nahráva časť svojej novej skladby. Keďže ide o hudobnú novinku, nie je zatiaľ známa a obohratá, má potenciál pripomenúť kampaň a tému násilia pre tých fanúšikov a fanúšičky rapera, ktoré budú počuť skladbu neskôr. Cieľom videa bolo predstaviť Majka Spirita ako role model, ktorý odmieta násilie na ženách a posielal odkaz mužom, že násilie nie je správne. Silným odkazom videa je skutočnosť, že **každý muž sa môže rozhodnúť, či bude, alebo nebude násilný**. Video patrilo k najpopulárnejším, pričom najväčší dosah malo v prvých dňoch po zverejnení a v momente, keď Majk Spirit publikoval video na svojom Facebooku. Podľa komentárov, ktoré na sociálnej sieti Facebook zanechali fanúšikovia a fanúšičky, zapôsobil na publikum odkaz práve preto, lebo bol od Majka Spirita.

■ VÝSLEDKY

Základ kampane na sociálnych sieťach tvorila stránka Istanbulský dohovor na sociálnej sieti Facebook, na ktorej boli zverejňované odkazy na rôzne materiály o násilí páchanom na ženách (odborné i štatistické materiály zo Slovenska i zo zahraničia), ako aj všetky materiály vytvorené v rámci kampane a verejné ohlasy na kampaň. Videá boli zverejnené na kanáli Možnosti voľby na stránke YouTube.com. Všetky materiály kampane spoločne s obsahovými článkami k téme násilia páchaného na ženách a Istanbulskeho dohovoru boli zverejnené aj na webovej stránke www.moznostvolby.sk. K ďalším využívaným sociálnym sieťam patrili Twitter a Pinterest.

■ FACEBOOK

Na nosnej Facebook stránke Istanbulský dohovor bol zverejňovaný organický, teda neplatený obsah a v období od 15. apríla do 31. júla 2015 aj platený obsah. Pri platenej reklame sa zohľadňovali potreby cieľovej skupiny, čomu predchádzala

analýza skupiny, na ktorú bola reklama zacielená. Predmetom platenej propagácie boli fotografie, videá, statusy, url linky, ako aj samotná stránka Istanbulský dohovor. Z údajov získaných prostredníctvom štatistík vyplýva, že **celkový dosah stránky Istanbulský dohovor pri dennom posudzovaní v danom období bol 1 601 595**. Konkrétne ide o počet jedinečných používateľiek a používateľov, čo videli akýkoľvek obsah súvisiaci so stránkou Istanbulský dohovor. Z celkového dosahu tvoril dosah plateného obsahu 1 464 794 osôb, čo dokazuje efektivitu platenej reklamy. Ak neberieme do úvahy počet užívateľiek a užívateľov, ale počet zobrazení akéhokoľvek príspevku súvisiaceho so stránkou dosah sa zvýšil na **2 171 449 zobrazení**.

SPOTY VO VEREJNOPRÁVNEJ RTVS (ROZHLAS A TELEVÍZIA SLOVENSKO)

Napriek tomu, že kampaň bola primárne cielená na sociálne siete, oslovili sme v jej závere verejnoprávny rozhlas a televíziu Slovenska. RTVS mala okamžite záujem o videá z kampane, ktoré sa rozhodli odvyselať bezplatne. Keďže nám ponúkli odvysielanie spotov v mesiaci júl, rozhodli sme sa predĺžiť trvanie kampane. Na základe požiadaviek sme upravili dve videá – Známi muži vystúpili proti násiliu na ženách a Majk Spirit odzváňa násiliu na ženách na dĺžku 30 sekúnd. Taktiež sme vytvorili nový rozhlasový spot. TV spoty boli odvysielané na Jednotke a Dvojke 99 ráz. Podľa údajov získaných z RTVS bol ich **dosah 1 684 000 diváčok a divákov, čo predstavuje takmer 36 % populácie staršej ako 12 rokov**. Podobné údaje o rozhlasovom spote sa nám nepodarilo získať.

PODPISOVÉ AKCIE V RÔZNYCH MESTÁCH SLOVENSKA

Aby sme podporili informovanosť o dohovore a mobilizáciu ľudí, usporiadali sme aj verejné podpisové akcie na verejných priestranstvách rôznych miest s cieľom zberu podpisov pod výzvou na urýchlenie ratifikácie Istanbulskeho dohovoru. Podpisové akcie sa uskutočnili v Spišskej Novej Vsi (organizovalo o. z. HANA, Divadlo na opätkoch, Možnosť voľby), Poprade (PROGRESFEM, Možnosť voľby), Stupave (Možnosť voľby), Košiciach (dobrovoľníčky v spolupráci s organizáciou Fenestra), Trebišove (organizácia Kotva) a v Trenčíne na hudobnom festivale Pohoda (Nadácia otvorenej spoločnosti, Amnesty International Slovensko). Okrem toho sa podpisy zbierali na viacerých miestach v kaviarňach, organizáciách a kultúrnych centrách (Bratislava, Banská Bystrica, Liptovský Mikuláš a pod.). Keď sme porovnali pomer medzi oslovenými a podpísanými ľuďmi, ukázalo sa, že osobný prístup pri zbere podpisov je efektívnejší. Dajú sa vysvetliť mnohé nedorozumenia, pochybnosti o politických, resp. straníckych záujmoch skrytých za výzvou, možno s danými ľuďmi diskutovať a vysvetlovať.

Z kvantitatívneho hľadiska, pri porovnaní počtu nazbieraných podpisov, možno chápať ako najúspešnejšiu podpisovú akciu v Spišskej Novej Vsi, kde sa za jeden deň podarilo nazbierať približne 400 podpisov. Pri celkovom počte 2 000 nazbieraných papierových podpisov na týchto akciách išlo o výrazný podiel a preto sme spoločne s aktivistkami, ktoré sa zúčastnili na viacerých podobných podujatiach, identifikovali základné výhody, ktoré mala akcia v Spišskej Novej Vsi oproti ostatným.

TIPY a odporúčania:

- Dôležitým aspektom podpisovej akcie je miesto, kde sa realizuje. Efektívnosť sa zvyšuje, ak sa koná v centre mesta, kde sa zdržiava a pohybuje najviac ľudí, ako aj v hodinách, ktoré sú najrušnejšie.
- Keďže ľudia vo všeobecnosti prechovávajú nedôveru k podpisovým akciám, či už sa organizujú elektronicky alebo fyzicky, stánok by mal pôsobiť profesionálne a profesionálny a asertívny by mal byť prístup osôb, ktoré zbierajú podpisy.
- Pozitívne pôsobí výrazný vizuálny prvok – v Spišskej Novej Vsi sme mali pred stánkom vytlačené fotografie z kampane, na ktorých boli známi muži podporujúci kampaň. Podľa slov aktivistiek to vytváralo dôležitý aspekt, pretože sa vyskytli ľudia, ktorí konali podľa vzoru týchto mužov („ak to podpísal Handzuš, podpíšem to aj ja“). Takto v osobnom kontakte sa teda viditeľnejšie prejavil význam zapojenia mužských osobností do kampane.
- Pre upútanie pozornosti boli dôležité aj videá –pozornosť sme získavali obrazovkou, na ktorej sme púšťali spoty z kampane. Ako sa ukázalo, pritiahlo to pozornosť viacerých ľudí, ktorí sa pri stánku na základe toho zastavili, a rovnako pôsobili pozitívne osobnosti účinkujúce vo videách, ktorých ľudia poznali.
- Pri fotografiách a videách možno ľudí oslovovať aj tak, aby si prišli pozrieť konkrétnu osobnosť a potom im začať vysvetľovať tému a výzvu.
- Dôležitým faktorom, ktorý mohol ovplyvniť počet nazbieraných podpisov, bol program pre deti. V Spišskej Novej Vsi sa deťom venovala jedna z aktivistiek z Divadla na opätkoch, aby sa rodičia mohli na chvíľu zamerať na obsah toho, čo hovoria ďalšie aktivistky, teda na obsah dohovoru, výzvy a cieľ kampane. Takýmto spôsobom boli deti aj rodičia spokojní, nemuseli sa ponáhľať, mali čas veci si premyslieť, takže sa vyhli pocitu tlaku a zároveň si mohli odniesť pozitívny pocit z toho, že organizácia myslí na rodiny s deťmi.
- Je dôležité vyvarovať sa tomu, aby bol na okoloidúcich vytváraný nátlak, rovnako je dôležité, aby aktivistky a aktivisti zbierajúci podpisy dôsledne poznali kampaň, obsah aj kontext toho, čo majú ľuďom vysvetliť, aby dokázali odpovedať na otázky. Zároveň musia pôsobiť profesionálne, aby neodradili tých ľudí, ktorí by sa za iných okolností pristavili. Netreba ani čakať na to, že aktívni budú okoloidúci, je vhodné ľudí asertívne oslovovať a pomôcť si pritom vizuálnymi materiálmi.

Výzvu celkovo podporilo **4.000 ľudí**, vrátane známych osobností a viac ako 40 organizácií. Výzvu sme odoslali najvyšším predstaviteľom SR: premiérovi, predsedovi NR SR a prezidentovi.

Spišská Nová Ves
27.04.2015

Foto: <http://moznostvolby.sk/podpisova-akcia-v-spiskej-novej-vsi/>

Zhrnutie

Kampaň „Odzvoňme násiliu na ženách – Podporme Istanbulský dohovor“ prebiehala na Slovensku od septembra 2014 do júla 2015. Vďaka nej, po prvý raz v Slovenskej republike vystúpili známi muži spoločne, aby odkázali iným mužom, že páchať násilie na ženách je neprijateľné a podporili výzvu na ratifikáciu Istanbulskeho dohovoru. Kampaňou sme zároveň dosiahli zvýšenie informovanosti občanov a občianok SR o samotnom dohovore a výrazne sme prispeli k šíreniu korektných, pravdivých informácií o dohovore. Z výstupov kampane je zrejmé, že cieľ zapojiť zámých mužov do kampane sa nám podarilo naplniť. Rovnako ako aj ďalší cieľ: spojiť dohovor s témou násilia páchaného na ženách. K tomuto cieľu prispeli nielen spoty, ale aj články a rozhovory v mienkotvorných médiách. Kampaň *Odzvoňme násiliu na ženách – Podporme Istanbulský dohovor* v priebehu prípravy a realizácie nabrala oveľa väčšie rozmery, ako sme na začiatku predpokladali. Vyžadovala si veľa práce a času mnohých osôb, ktoré svojou dobrovoľníckou aktivitou prejavili skutočný záujem o riešenie násilia páchaného na ženách.

Súčasťou kampane bola aj výzva vláde, prezidentovi a predsedovi parlamentu, aby začali konať a urýchlili ratifikáciu dohovoru. I keď sa nám nepodarilo dosiahnuť to, aby SR dohovor ratifikovala, podarilo sa nadviazať spoluprácu s viacerými politikmi a političkami, ktorí si osvojili obsah dohovoru a pri parlamentných diskusiách dokázali efektívne argumentovať v jeho prospech a odhaľovať mýty a klamstvá, ktoré o dohovore zaznievali na politickej scéne. Na tejto spolupráci stavia dodnes. Napriek tomu, že feministické ľudskoprávne organizácie nemajú také finančné a ľudské zdroje, ako aj taký politický dosah, ako majú konzervatívny aktéri a cirkev, dokázali zásadne vstúpiť do diskurzu o dohovore a ovplyvniť ho. Veríme, že príklad našej kampane pomôže ostatným ľuďom presadzovať svoje ľudskoprávne vízie spravodlivosti a nenásilia do každodenného života.

Povedali o kampani:

Estónsko sa bude inšpirovať Vašou kampaňou, lebo sa dotýka všetkých ľudí
minister sociálnej ochrany Estónska Margus Tsahkna

Táto kampaň priniesla nádej, že sa môže niečo zmeniť
respondentka v evalvácii kampane

Vítam a oceňujem Vašu snahu a osvetu ohľadom tohto dohovoru, o ktorom sa šíria aj nepravdivé interpretácie a rôzne mýty. Preto je pre jeho úspešnú ratifikáciu, ktorú musí schváliť Národná rada Slovenskej republiky, potrebné vysvetliť odbornej, ale i laickej verejnosti podstatu a prínos dohovoru na pomoc ženám, ich deťom a prípadne iným osobám, ohrozeným domácim alebo rodovo podmieneným násilím.
minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR Ján Richter

Realizačný tím kampane

Možnosti voľby:

zvoní Adriana

Mesochoritsová, sprava:

Zuzana Maďarová, Juraj
Potocký, Kristína Vaškorová

Kreatívny tím:

zvoní Ivana Šateková,

sprava Jakub Rekan, zľava:

Juraj Bartoš

PRÍKLAD DRUHEJ KAMPANE

Istanbulský dohovor pre ľudí

POKRAČUJEME V PODPORE ISTANBULSKÉHO DOHOVORU

Keďže od skončenia prvej kampane výrazne vzrástol vplyv konzervatívnych aktérov, ktorý požadovali zastavenie ratifikácie a dokonca stiahnutie podpisu SR pod dohovorom a šírili o dohovore množstvo dezinformácií, pokračovali sme v našich aktivitách na podporu dohovoru ďalej a zorganizovali sme v rokoch 2016 – 2018 ďalšie dve kampane na jeho podporu.

V roku 2016 sme zrealizovali kampaň na sociálnych sieťach **Istanbulský dohovor pre ľudí**, zameranú na zvýšenie povedomia o Istanbulskom dohovore. V rámci nej boli vytvorené propagačné materiály (infolisty a infografiky), ktoré zrozumiteľnou a kreatívnou formou vysvetľovali ustanovenia a prínos dohovoru. Zamerali sme sa najmä na vysvetlenie toho akú kľúčovú ochranu práv žien dohovor prináša a aké sú jeho pozitíva, čím sa nám darilo eliminovať rôzne mýty, ktoré znižujú jeho podporu verejnosťou. Pri tvorbe sme sa sústredili aj na propagáciu tých posolstiev (častí obsahu dohovoru), o ktorých kolujú najväčšie mýty. Nosnými kanálmi pre kampaň boli: facebook Istanbulský dohovor, facebook Možnosť voľby, Twitter, YouTube kanál, webová stránka organizácie, pričom pre zvýšenie informovanosti sme vytvorili samostatnú podstránku kampane <http://moznostvolby.sk/kampan-istanbulsky-dohovor-pre-ludi/> Pre ľahký prístup k informáciám, ich šírenie a zdôraznenie témy sme vytvorili a dodnes používame hashtag #istanbulskydohovorpreludi

Na účely efektívnej propagácie sme vytvorili tematicky zamerané infografiky a infolisty: 5 infolistov vo väčšom formáte, ktoré priniesli podrobnejšie vysvetlenie procesu ratifikácie a konkrétneho obsahu dohovoru a 10 infografík (pohľadníc), ktoré zjednodušenou formou informovali o vybraných dôležitých ustanoveniach dohovoru.

Päť veľkých infografík (text navrhli a do výslednej podoby spracovali A. Mesochoritsová, L. Krištofová a graficky stvárnila Lucia Mendelová v spolupráci s autorkami textu) malo nasledovný obsah: 1. Ratifikácia (vysvetlenie čo je ratifikácia, aký bol a je ratifikačný proces dohovoru v SR, kto dohovor vypracoval), 2. Čo prinesie – vysvetľoval dôležitosť dohovoru a aké pozitíva prináša, 3. 4 Piliere – vysvetlenie jednotlivých pilierov dohovoru a konkrétnych opatrení v každom z nich; 4. Potreba zmeny – vysvetlenie čo je príčinou násillia páchaného na ženách a prečo dohovor pracuje s témou rodovej rovnosti ako základnej príčiny násillia páchaného na ženách); 5. Zastavme násillie – poukazoval na to, ako každá z nás a každý z nás môže prispieť k eliminácii násillia páchaného na ženách.

Z týchto 5 hlavných leitmotívov boli vypracovaných 10 menších infografík v podobe pohľadníc (text navrhli, spracovali A. Mesochořitisová, L. Krištofová a graficky stvárnila Mária Karasová z firmy Adsulding).

Všetky dostupné TU: <http://moznostvolby.sk/pohladnice-o-istanbulskom-dohovore/>

Kampaň prebiehala najmä na sociálnych sieťach (vrátane platenej reklamy), ale vďaka spolupráci s médiami sa nám darilo zvyšovať informovanosť aj prostredníctvom nich. Spolupráca s médiami bola založená na pravidelnej komunikácii s vybranými novinárkami, s ktorými máme nadviazanú už dlhodobú spoluprácu – poskytli sme im nielen infografiky, ale spresňovali sme im aj informácie o dohovore a ratifikačnom procese, poskytovali rozhovory, preposielali informačné materiály a odkazy na relevantné stránky. Tlačené materiály kampane sme distribuovali priamo verejnosti a to na rôznych verejných podujatiach (najmä v rámci 16 dní aktivizmu). Taktiež sme ich distribuovali do kaviarní, škôl, knižníc, galérií, kníhkupectiev a podobne.

Pozitívne výsledky: Obsah, ktorý súvisí so stránkou Istanbulský dohovor a na ktorej prebiehala nosná časť kampane videlo publikum 673. 934 krát, pričom vďaka platenej propagácii je to 494.545 zobrazení. Až 540 678 jedinečných ľudí videlo prezentovaný obsah spojený so stránkou z čoho sponzorovaný príspevok, alebo reklamu videlo 452 102 jedinečných ľudí.

PRÍKLAD TRETEJ KAMPANE

Istanbulský dohovor...lebo na živote žien záleží

- Nosný infomateriál

- Spolupráca s médiami, cielečné články v médiách

- Aj veriaci chcú Istanbulský dohovor

- Okrúhly stôl v parlamente

- Koniec alebo ďalší začiatok....

NOSNÝ INFOMATERIÁL

Reagujúc na čoraz viac rozširované klamlivé informácie o dohovore sme sa v roku 2017 rozhodli sme realizovali kampaň ***Istanbulský dohovor...lebo na živote žien záleží***. Zamerali sme sa v nej na šírenie pravdivých informácií o dohovore. Nosným materiálom kampane boli „Otázky a odpovede o Istanbulskom dohovore“, ktoré jednoducho a kreatívne informovali o dohovore a odpovedali na otázky, ktoré sú v SR predmetom najväčších dezinterpretácií. Zámerne sme sa vyhýbali formátu Mýty a fakty o dohovore, keďže z komunikačnej praxe sa ukazuje, že ľudia majú tendenciu si skôr pamätať a fixovať mýtus.

Otázky a odpovede o Istanbulskom dohovore sú prístupné TU:

<http://moznostvolby.sk/otazky-a-odpovede-o-istanbulskom-dohovore/>

SPOLUPRÁCA S MÉDIAMI, CIELENÉ ČLÁNKY V MÉDIÁCH

V súlade s nastavenou koncepciou kampane sme sa zamerali aj na to, aby počas rôznych fáz kampane bolo v médiách čo najviac cielečných článkov o rôznych aspektoch násilia páchaného na ženách a Istanbulskom dohovore. Podklady článkov a návrhy tém sme pripravovali a rozosieli sme médiám, zároveň sme oslovovali konkrétnych novinárov a novinárky a nadväzovali s nimi spoluprácu s cieľom dostať čo najväčší počet článkov o téme do médií, prípadne nás média oslovovali samostatne kvôli rôznym aktuálnym informáciám. Vo všetkých fázach kampane sme sa snažili dostať do mediálneho priestoru tému Istanbulského dohovoru a jasne ho spojiť s odmietnutím násilia páchaného na ženách. Podarilo sa nám dostať tému do najčítanejších a jssledovanejších či najpočúvanejších médií v SR.

■ AJ VERIACI CHCÚ ISTANBULSKÝ DOHOVOR

Pri realizácii kampane sme oslovovali aj nových ľudí, za hranicami publika, ktoré organizácia Možnosť voľby bežne oslovuje. Z hľadiska spoločenského kontextu sme považovali za najdôležitejšia **spolupráca s predstaviteľkami a predstaviteľmi cirkví v SR**, keďže sme chceli poukázať na to, že v SR neexistuje predstava o jednotnom postoji veriacich, cirkevných predstaviteľov/predstaviteľiek k Istanbulskému dohovoru, tak ako ju prezentuje protidiskurz, ktorý sa snaží vytvárať klamlivý dojem, že všetci veriaci sú proti dohovoru. Oslovili sme viacerých predstaviteľov a predstaviteľky cirkví a podarilo sa nám realizovať rozhovor s teológom pánom Prostredníkom: **Aj veriaci chcú Istanbulský dohovor** ktorý bol medializovaný v PRAVDE (časť rozhovoru) a celý na našej web stránke. Spoluautorka koncepcie L. Krištofová zároveň pripravila a publikovala aj veľký materiál v PRAVDE „Aj veriaci chcú Istanbulský dohovor“. Zároveň došlo k tomu, že viaceré komunity sa stali čitateľskou obcou našich sociálnych platforiem.

■ OKRÚHLY STÔL V PARLAMENTE

Na podporu kampane a a v snahe získať politickú podporu Istanbulského dohovoru u širšej časti politického spektra, sme zorganizovali v deň ľudských práv diskusiu v NR SR. Na diskusii sme predstavili našu kampaň a nosný materiál (Otázky a odpovede o Istanbulskom dohovore). Sústredili sme sa najmä na podpornú argumentáciu k dohovoru a poskytli sme tak informačnú a argumentačnú bázu pre tie poslankyne a poslancov, ktorí ID podporujú alebo môžu podporovať. Okrem 12 poslancov a poslankyň z rôznych zoskupení boli na diskusii aj zástupcovia Americkej ambasády v SR.

■ KONIEC ALEBO ĎALŠÍ ZAČIATOK...

Naše kampane, okrem snahy informovať objektívne o dohovore, boli aj reakciou na zhoršujúcu sa situáciu v SR týkajúcej sa ratifikácie dohovoru. V roku 2017 vláda schválila nové uznesenie k dohovoru, ktorým zmenila termín ratifikácie na neurčito – bez uvedenia termínu splnenia úlohy (uviedla len veľmi alibisticky „po vyhodnotení verejnej a odbornej diskusie“). Svoj návrh odôvodnila tým, že v spoločnosti pretrvávajú k otázke ratifikácie dohovoru dva protichodné názorové prúdy.

V roku 2018 sme v polovici februára 2018 čelili Vyhláseniu najvyšších predstaviteľov kresťanských cirkví v Slovenskej republike k tzv. Istanbulskému dohovoru. Predstavitelia jedenástich cirkví v ňom žiadali, aby Slovenská republika nepristúpila k ratifikácii dohovoru a stiahla svoj podpis. Kruh ľudí, ktorí už odmietali mlčať a pozeráť sa na démonizovanie dohovoru však už bol našťastie rozšírený. Okrem feministických organizácií verejne reagovali mnohí členky a členovia priamo zvnútra cirkví, osobnosti z cirkevného, akademického a občianskeho prostredia svojim **Stanoviskom k Vyhláseniu predstaviteľov cirkví k tzv. Istanbulskému dohovoru**, v ktorom vyjadrili nesúhlas s vyhlásením ich predstaviteľov a obrátili sa na veriacich ľudí, aby sa k tomuto stanovisku pripojili. V roku 2018 tiež začala politická strana SNS žiadať stiahnutie podpisu SR pod dohovorom.

Istanbulský dohovor sa stal frekventovanou témou politických diskusií súvisiacich s predvolebnou kampaňou na prezidentský úrad hneď od začiatku roka 2019. Niekoľko dní pred voľbami bol v Národnej rade SR predložený zo strany poslancov a poslankyň SNS v ktorom žiadali zastavenie procesu ratifikácie dohovoru. Reagovali sme množstvom výziev, rokovaním s poslancami a poslankyňami, medializáciou. Napriek všetkým snahám odbornej i širšej verejnosti dve tretiny poslancov a poslankyň NR SR 29. marca 2019 odhlasovali návrh uznesenia (tlač 1409), v ktorom žiadajú vládu SR, aby nepokračovala v procese smerujúcom k ratifikácii dohovoru a vykonala všetky úkony súvisiace s oznámením Rade Európy, že Slovenská republika sa nehodlá stať zmluvnou stranou dohovoru.

Mimovládne organizácie Možnosť voľby a ASPEKT vydali **vyhlásenie**, v ktorom označili rozhodnutie parlamentu za „veľký krok späť v ochrane práv žien, detí a ďalších obetí násilia“. Zdôraznili, že „parlamentná rozprava ukázala, že k takémuto rozhodnutiu viedli nepravdivé informácie, mýty, konšpirácie, neopodstatnený strach a nevedomosť“. V súvislosti s tým, že návrh bol prijatý 2 dni konaním prezidentských volieb uviedli, že „spôsob, akým proces prebiehal a jeho načasovanie zároveň vyvolávajú otázky o tom, či nejde o zapojenie sa do prezidentskej kampane a zámerný politický kalkul.“

Scenár sa zopakoval tiež 2 dni pred parlamentnými voľbami v roku 2020, kde počas februárovej mimoriadnej 58. schôdze Národnej rady poslanci a poslankyne nevyslovili súhlas s Dohovorom Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácomu násiliu a o boji proti nemu. V nadväznosti na rozhodnutie Národnej rady SR prezidentka SR Zuzana Čaputová odoslala list Rade Európy, v ktorom informuje o tom, že SR sa nestane zmluvnou stranou Istanbulského dohovoru (dohovor nebude ratifikovaný). Aj takejto realite niekedy musia feministické aktivistky a aktivisti čeliť. To však neznižuje váhu práce, ktorú organizácie vykonali na podporu dohovoru. Aj vďaka všetkým vyššie uvedeným aktivitám, je v SR množstvo ľudí podporujúcich dohovor. Veríme, že toto úsilie sa pretaví aj do zmeny rozhodnutia vlády, ktorá nebude zaťažená predsudkami a náboženskými fundamentalistickými názormi a proces ratifikácie opäť naštartuje.

Záver

Tento advokačný manuál je jedným z mnohých príspevkov našej organizácie k budovaniu angažovanej občianskej spoločnosti. Dúfame, že poslúži ako inšpirácia ľuďom angažujúcim sa v ochrane ľudských práv žien a rodovej rovnosti, ako aj tým, ktorí by sa chceli do budovania rodovo spravodlivej spoločnosti aktívnejšie zapojiť. Pripravili sme ho v dobrej viere, že takýmto spôsobom prispejeme k rozšíreniu ľudskoprávneho aktivizmu.

O časť našich skúseností a znalostí sme sa vami podelili v tejto publikácii. Ešte viac informácií, ako aj nácvik zručností na obhajobu práv žien, môžete získať na našich advokačných rodových tréningoch, ktoré pravidelne realizujeme. Srdečne vás na ne pozývame. Veríme, že sa pridáte k obhajobe práv žien a parafrázujúc známy výrok, budete zmenou, ktorú chcete vo svete vidieť.

Krátke info o organizácii Možnosť voľby:

Možnosť voľby je feministická mimovládna organizácia, ktorá vznikla v roku 2001 s cieľom zachovať ľudskoprávny štandard reprodukčných práv žien na Slovensku. Okrem tejto oblasti sa venujeme aj primárnej prevencii násillia páchaného na ženách a uplatňovaniu rodového hľadiska vo verejných politikách.

Presvedčenie, že politické procesy je možné meniť sa stalo východiskom našej práce a občianskej angažovanosti. Reagujeme na politické rozhodnutia, ktoré majú negatívne dopady na životy žien, či iných znevýhodnených skupín. Poukazujeme na necitlivosť verejných politik, kriticky sa vyjadrujeme k nedostatočnému naplňaniu ľudských práv žien v našej krajine a prinášame návrhy na zmenu. Pripomienkuje materiály legislatívnej i nelegislatívnej povahy, rokuje s politikmi a političkami, organizuje hromadné pripomienky, verejné protesty, monitorujeme situáciu v oblasti ľudských práv žien a informujeme o tom verejnosť i medzinárodné spoločenstvá. Spolupracuje s médiami, domácimi i medzinárodnými organizáciami. Od svojho vzniku sme aktívne pracovali v 9 participatívnych orgánoch, poradných výboroch či expertných skupinách (napr. Rada vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť).

Naša organizácia je známa ako jedna z najaktívnejších advokačných organizácií zameraných na skvalitnenie verejných politik v oblasti ľudských práv žien a rodovej rovnosti, s dôrazom na témy násillie páchané na ženách a reprodukčné práva. Štatutárnej zástupkyňi našej organizácie bola v roku 2015 za túto činnosť udelená cena Piata žena v kategórii *Aktivizmus*.

To, čo sme sa naučili si nenechávame pre seba. S cieľom aktivizovať čo najviac ľudí k ochrane a podpore ľudských práv organizujeme semináre, okrúhle stoly, a najmä hĺbkové zážitkové rodové tréningy. Sme organizáciou s najväčšími skúsenosťami z realizácie rodového vzdelávania dospelých v SR. Doposiaľ sme odlektorovali viac ako 1.880 hodín a hĺbkovo vzdelali viac ako 740 ľudí, ktorí šíria myšlienky rovnosti a nenásillia vo svojej každodennej práci a v živote.

Veríme konceptu nulovej tolerancie k násilliu na ženách, solidarity a rovnosti žien a mužov. A snažíme sa, aby podporovalo čo najviac ľudí. Preto organizujeme a spoluorganizujeme kampane pre širokú vernosť, od roku 2013 zamerané najmä na podporu ratifikácie Istanbulskeho dohovoru. Od roku 2018 sme súčasťou Iniciatívy *Nebudeme ticho!*

moznostvolby.sk

facebook.com/MoznostVolby/

facebook.com/istanbulsky.dohovor/

instagram.com/moznost_volby/

twitter.com/moznostvolby

INICIATÍVA NEBUDEME TICHŮ

Iniciatíva Nebudeme ticho! sa začala rozvíjať v roku 2018 ako reakcia na to, že poslanci a poslankyne zintenzívnili snahy okliešťovať reprodukčné práva na Slovensku. Odvtedy sa tieto pokusy opakujú a členky iniciatívy sa im snažia brániť aj tak, že zorganizovali niekoľko pochodov, diskusií, priamych akcií, pripravovali analýzy a medzi ľuďmi i do médií prinášali témy týkajúce sa sexuálnych a reprodukčných práv a zdravia. A ako názov iniciatívy naznačuje, neplánujú s tým prestať. Za iniciatívou stojí predovšetkým kolektív žien z organizácií ASPEKT a Možnosť voľby a z iniciatívy Povstanie pokračuje. Spája ich feministické vnímanie sveta a z neho vychádzajúce odhodlanie prispievať k takej predstave spoločnosti, ktorej súčasťou budú rodová, triedna, rasová, spoločenská a ekologická spravodlivosť a budú v nej dodržiavané ľudské práva vrátane sexuálnych a reprodukčných práv. Iniciatíva sa snaží fungovať nehierarchicky a jej členky dúfajú, že sa im iniciatívu podarí rozšíriť o čo najviac ľudí s rovnakými východiskami. Na poslednom proteste proti snahám poslancov okliešťovať reprodukčné práva sa tak zúčastnilo viac ako 2000 ľudí vo viacerých mestách na Slovensku aj za hranicami.

facebook.com/nebudemeticho/

instagram.com/nebudemeticho/

Fotoarchív Povstanie pokračuje, Bratislava, 07.07.2020

Fotila: Paula Jójárt